

Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Bankaları ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Bankası Birliği hakkında kanun tasarısı ve Ekonomi ve Ticaret Komisyonları raporları (1/444)

T. C.

Başbakanlık

4 . XI . 1948

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 1185

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 30 . XI . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Hasan Saka

Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu gerekçesi

18 . I . 1943 tarihinde yürürlüğe giren 4355 sayılı Kanunun tatbikatından edinilen kanaatlere göre bu kanunun değiştirilmesi lüzumu duyulmuş ve bu sebeple hazırlanan Kanun tasarısı Ankara, İstanbul, İzmir, Mersin, Samsun, Trabzon, Manisa, Konya, Adana Ticaret ve Sanayi Odaları temsilcilerinin iştirakleriyle yapılan toplantılarda incelenmiş, mahallî tacirlerin bu konudaki mütalâaları not edilmiştir.

Kanun tasarısı üzerinde yapılan uzun bir çalışmadan sonra Ankara, İstanbul ve İzmir Ticaret ve Sanayi Odaları temsilcilerinin iştirakiyle 14 . VIII . 1948 tarihinden itibaren yapılan mütaaddit toplantılarda Kanun tasarısı son bir defa tetkik edilmiş ve Ticaret ve Sanayi Odalarıyla Ticaret Borsalarının muhtar birer teşekkül haline sokulmaları Bakanlığa bu teşekküller üzerinde yalnız murakabe hakkının verilmesi ve Oda ve Borsaların Bakanlığın hem müşavir ve hem de icra organı olarak görevlendirilmesi memleket ihtiyaçlarına daha uygun bulunmuş ve bu esas üzerinde mutabakat hâsıl olmuştur.

İlişik olarak takdim olunan «Ticaret ve Sanayi Odaları Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu tasarısı» bu ana prensipe sadık kalmak suretiyle hazırlanmıştır.

Tasarı on bölümde 60 madde ile üç geçici maddeyi ihtiva etmektedir.

Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu tasarısı aşağıdaki hükümleri ihtiva etmektedir.

Birinci madde : Oda, borsa ve birlik kuruluş maksatlarına göre tarif olunmuş ve bunların tüzel kişiliği haiz birer kamu müessesesi oldukları açıklanmıştır.

İkinci madde : Oda kurulması, oda kurulması istenilen yerde mevcut tacirlerin % 70 inin talep ve açılacak odanın yaşaması için lüzumlu miktarda geliri sağlamayı taahhüt etmeleri şartıyla Ticaret Bakanlığının iznine bağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında bir kısım ticari muameleleri inzibat altına alarak gelişmelerini sağ-

lamak maksadını güden borsaların kurulmaları, ticari ihtiyaca istinad ettirilmiş ve bu hususun takdiri de Ticaret Bakanlığına bırakılmıştır.

Odaların tüzelkişiliği haiz olduğuna göre, faaliyet hudutları diğer odaların hudutlarıyla mahdud olmak lâzım gelirse de il merkezinde veya bir ilçede açılan odanın faaliyet hududunun önceden çizilmesi, husule gelecek salâhiyet anlaşmazlıklarını önlemek bakımından lüzumlu görülmüştür.

Bu tayin yapılırken odanın bulunduğu bölgenin ticari ve iktisadi durumunun gözönüne alınması gerektiğinden odaların faaliyet hudutlarının tayininde Ticaret Bakanlığı daha salâhiyetli bulunmuş ve maddenin üçüncü fıkrasıyla bu yetki Bakanlığa verilmiştir.

Borsaların faaliyetleri, alışverişlerin temerküz ettiği şehir içine inhisar ettiği cihetle bunların faaliyet hudutlarının da belediye hududu olarak tâyini uygun görülmüş ve maddenin dördüncü fıkrasıyla bu husus tesbit edilmiştir.

Üçüncü madde: Odaların görevleri tâyin olunmuştur.

Dördüncü madde: Borsaların görevleri gösterilmiştir.

Beşinci madde: Tüzelkişiliği haiz olan oda ve Borsaları kimlerin temsil edeceği ve hangi imzaların ilzam edeceği, bunlara vücut veren mevzuatta yer alması gerektiğinden tasarının beşinci maddesinde bu hususlara yer verilmiştir.

Altıncı madde: Kamu kurumlarının ne gibi işlerle iştigal edeceklerinin, yetkilerinin ve ehliyetlerinin mevzuatta gösterilmesi ve mevzuatta bulunmayan hususların bu müesseseler tarafından yapılması tabii olduğundan kamu kurumları oldukları kabul edilen Oda ve Borsaların da ehliyetlerinin tesbiti lüzumlu görülmüş ve tasarının altıncı maddesinde ehliyetleri gösterilmiştir.

Yedinci madde : Odaların, mahallî tacir ile sanayiciye hizmet yapan kurumlar olmaları dolayısıyla bir mahalde oda tesis edilememesi halinde o mahaldeki tacirleri odaların hizmetlerinden mahrum bırakmamak maksadiyle mevcut odalara bölgeleri içinde ajanlık açmak yetkisinin verilmesi faydalı bulunmuştur.

Ajanlık açılması halinde muamelâtının mahallî tacirlerden seçilecek bir kimse veya Odaca görevlendirilecek bir memur tarafından yürütülmesi ve ajanlıkların faaliyet bölgesinin görev ve yetkilerinin Oda meclisince tâyini hüküm altına alınmıştır.

Borsaların faaliyet bölgeleri belediye hududiyle çevrelenmiş olduğundan bu kadar dar bir saha içinde bunlar tarafından ajanlık açılması düşünülmemiştir.

Sekizinci madde : Tacir sıfatını haiz gerçek ve tüzel kişilerle bunların şubeleri ve fabrikalar ve Devletin, Özel İdarelerin ve belediyelerin sermayeleriyle kurulmuş veya bunların iştirakleri olan tüzel kişiliği haiz, kanun veya sözleşme ile müesses kurumlarla şubeleri buldukları yerin ticaret ve sanayi odalarına veya ajanlıklarına kayda tâbi tutulmuştur.

Maddenin ikinci fıkrasında, şube tâbiri tarif olunmuş ve bir teşkilin şube olarak kabul edilebilmesi için :

- a) Müstakil sermayesi veya müstakil muhasebesi olmak,
- b) Kendi nam ve hesabına ticari muamelelerde bulunmak, şartlarının veya bunlardan birisinin mevcudiyeti kâfi görülmüştür.

Ticaret borsalarına dâhil maddelerin alım veya satımıyla uğraşanlar tacir olmaları dolayısıyla ticaret ve sanayi odalarına kaydedilmekle beraber, ayrıca, ticaret borsalarına da kayıt zorunda buldukları maddenin dördüncü fıkrasında yer almıştır.

Oda ve borsalara kayıt zorunda oldukları halde bu mecburiyete riayet etmeyenlerin kayıtlarının oda ve borsalara re'sen yapılarak ilgililere tebliğ edilmesi maddenin beşinci fıkrasıyla sağlanmıştır.

Oda ve borsalara kayıtlı olanların ticari durumlarında, Ticaret Kanununa göre tescil ve ilânı gereken, bir değişiklik vukua geldiği takdirde bu değişikliğin vukuundan itibaren bir ay içinde yazılı ile Oda ve Borsalara bildirilmesi mecburiyeti maddenin altıncı fıkrasında gösterilmiştir.

Dokuzuncu madde : Oda ve Borsaların bütçeleriyle muhasebe kayıtlarının aynı usuller dâhilinde ve bir tipe uygun olarak tesbiti sağlanmıştır.

Ajanlıkların gelir ve giderleri bağlı oldukları odalara ait olmakla beraber bunların da malî

durumlarının bir bütçe ile tesbiti uygun görülmüştür.

Ve nihayet, bütçeler dâhiliude ne suretle sarfiyat yapılabileceği gösterilmiştir.

Onuncu madde : Oda ve borsaların idare uzuvları tesbit olunmuştur. Uzuvlara seçileceklerde aranacak vasıflar ve seçim usulleri maddenin ikinci fıkrasıyla tüzüğe bırakılmıştır.

On birinci madde : Meslek kurulları, her meslek grupunca, tüzükte gösterilecek esaslara göre, seçilecek en az beş en çok yedi kişi olarak tesbit olunmuştur. Bu hükme göre Oda ve borsalarda ticaret ve sanatın çeşidine nazaran mütaaddit meslek grubu ve dolayısıyla meslek kurulu olabilecektir. Bunların adedlerinin tahdidinde bir fayda mülâhaza edilmemiştir.

Meslek kurulu üyeliğinin zevali halinde açılan üyeliğe yeni bir seçime mahal kalmadan üye alınması sağlanmak üzere her meslek kurulu üyeliği adedince de yedek seçilmesi mecburiyeti maddede yer almıştır.

Her meslek kurulu kendi arasından bir başkan ve başkanın gaybubetinde kurulu idare etmek üzere bir başkanvekili seçmesi maddenin ikinci fıkrasında ifade olunmuştur.

On ikinci madde : Meslek kurullarının görevleri gösterilmiştir.

On üçüncü madde : Oda meclislerinin ithalâtçı, ihracatçı ve sanayicileri ihtiva eden meslek kurullarından üçer ve diğer meslek kurullarından tüzükte gösterilecek iktisadi önemlerine göre ikişer veya birer kişiden ibaret olması hususunda kabul olunan hükümle oda meclislerinin teşekkül tarzlarında daha geniş ticari muamelelere sahip olan bellibaşlı ticaret şubelerinin temsililerine önem verilmiştir.

Borsa meclislerinde böyle bir tefrika lüzum görülmediğinden meslek kurullarında seçilecek iki kişi ile borsa meclislerinin teşkili maddenin ikinci fıkrasında yer almıştır.

Oda veya borsa meclisi üyeliklerinin zevali halinde bunların yerlerini doldurmak maksadiyle her meslek kurulunca seçilen asıl üye miktarı kadar da yedek üye seçilmesi maddenin üçüncü fıkrasında kabul edilmiştir.

Oda ve borsa meclislerinin muayyen bir müddet vazife gördükten sonra yenilenmesi, bu teşekkülleri muayyen şahısların idareleri altında kalmaktan kurtarmak maksadiyle lüzumlu görülmüş ve meclislerin süreleri maddenin dördüncü fıkrasıyla üç yıl olarak tesbit olunmuştur.

Meclisin kendi üyeleri arasından bir yıl için bir başkan ve bir başkanvekili seçmesi maddenin beşinci fıkrasında yer almıştır.

On dördüncü madde : Oda ve borsa meclislerinin görevleri tesbit olunmuştur. Meclis kendisine tahmil olunan görevlere nazaran yönetim kurullarının murakıbbı ve binnetice oda ve borsa muamelâtının yürütülmesinde yetkili en yüksek merci olarak mütalâa olunmuştur.

Onbeşinci madde : Oda ve borsa yönetim kurullarının, kendilerine verilen işlerin çokluğu göz önüne alınarak en çok on bir ve en az beş kişiden teşekkül etmeleri ve meclisin kendi aralarından yönetim kurulu üyelerini bir yıl içinde seçmesi kabul edilmiştir.

Yönetim kurulları başkan ve başkanvekillerinin kurul tarafından seçilmesi de uygun mütalâa edilmiştir.

On altıncı madde : Oda ve borsa yönetim kurullarının görevleri gösterilmiştir. Bu hükme göre yönetim kurulları oda ve borsaların iera organları olarak mütalâa edilmiş ve yaptıkları işler hakkında bazen işin ifasından önce ve bazen de yıl sonunda meclise hesap vermek zorunda bırakılmışlardır.

On yedinci madde : Oda ve borsa muamelelerinin daha süratle ifası sağlanmak üzere yönetim kurullarının görev ve yetkilerinden bâzılarının kurul üyelerinden birine veya genel kâtime devri lüzumlu görülmüştür.

On sekizinci madde : Oda ve borsa uzuvlarının toplantıları tesbit olunmuştur. Uzuvların muayyen zamanlarda toplanmaları hususunda kabul olunan hükümlerin birçok sebeplerle tatbik edilmemesi dolayısıyla bu tasarıda uzuvlara muayyen bir süre içinde muayyen toplantı yapmaları mecburiyeti tahmil edilmiş olmakla beraber bu toplantı adedleri dışında uzuvların her zaman toplanmaları da mümkün kılınmıştır.

Toplantılara iştirak etmeyenler hakkında tatbik olunacak muameleler tasarıнын onuncu mad-

desindeki «Uzuvlara seçileceklerde aranılacak vasıflar ve seçim usulleri tüzükte gösterilir.» hükmüyle tüzüğe bırakılmıştır.

On dokuzuncu madde: Oda ve borsa muamelelerinin mesul bir kimse tarafından tedviri, muamelelerin mevzuat dâhilinde yürütülmesini sağlamak bakımından lüzumlu görülmüş ve bu maksatla oda veya borsa genel kâtipleri on dokuzuncu maddede yer almıştır.

Genel kâtiplerin yönetim kurulları tarafından tâyinleri kabul olduğundan yönetim kurullarına karşı mesul olmaları oda ve borsalar memur ve hizmetlilerinin âmiri bulunmaları dolayısıyla de memur ve hizmetlilerin emirleri Genel Kâtipten almaları tabii bulunmuştur.

Yirminci madde : Borsalarda nümune veya tanınmış tipler üzerine alım veya satım yapılması esası vaz'edilmekle beraber, misliyetten olan veya mahallî ihtiyaçları karşılıyan maddelerle canlı hayvanların Borsalarda muamele görececek maddeler arasına alınmaları da uygun bulunmuştur.

Yirmi birinci madde : Bâzı bölgelerin zirai durumları bakımından mahdut miktarda istihşâlâtı olduğu ve bu çeşit istihşâlâtın bellibaşlı ihraç maddelerinden bulunduğu göz önüne alınarak, bu gibi maddeler için borsa kurulması lüzumlu görüldüğü hallerde buna imkân verilmesi yirminci maddeyle sağlanmıştır. Bu hükme göre, Trabzon, Giresun ve Ordu'da fındık borsaları Konya, Adana ve Uzunköprü'de hububat borsaları açılabilir.

Bir veya birkaç madde üzerine çalışan borsalarda meslek kurulları olamayacağından meclisin borsalara kayıtlı olanlar tarafından seçilmesi ve meslek kurulları görevlerinin meclis veya meclisçe seçilecek komisyonlar tarafından görülmesi derpiş edilmiş ve bu hususların tesbiti tüzüğe bırakılmıştır.

Yirmi ikinci madde : Hangi maddelerin ve ne kadar miktarının Borsada muamele göreceği ve bunların ne suretle tesbit edileceği yirmi ikinci maddede gösterilmiştir.

Borsaya tâbi maddelerin borsalarda alınıp satılmalarını sağlamak maksadiyle borsaya tâbi maddelerin borsaların faaliyet bölgeleri içinde Borsa yerinin dışında alınıp satılmaları maddenin ikinci fıkrasıyla yasak edilmiştir. Bâzı maddelerin borsaya tâbi olmakla beraber borsa yerinde satılmalarının mahallî icaplara göre mümkün olmadığı tatbikattan anlaşılmıştır. Bu hal bugünkü mevzuata göre cezai takibatı gerektirmektedir. İşte mevzuata ve tatbikata uygun bir şekil verilmek maksadiyle maddenin üçüncü fıkrasında borsa meclislerince alınacak istisnai kararları gereğince bâzı maddelerin Borsa yerinin dışında alınıp satılmaları, aynı günde Borsaya tescil ettirilmeleri şartıyla, kabul edilmiştir.

Bu yolda alınacak istisna kararlarının Borsa muamelâtını ihlâl edecek mahiyet almasını önlemek maksadiyle de maddenin dördüncü fıkrasında bu gibi istisna kararlarını kısmen veya tamamen geçici veya daimî olarak yürürlükten kaldırmak hususunda Ticaret Bakanlığına yetki verilmiştir.

Bâzı muamelelerin tâcirler arasında mektuplaşma veya telefonla anlaşma suretiyle yapılageldiği ve bu sebeple alım ve satımların Borsalarda yapılamadığı görüldüğünden bu gibi muamelelerin Borsalardan geçirilip geçirilmemesi maddenin beşinci fıkrasıyla alıcı veya satıcının ihtiyarına bırakılmıştır.

Yirmi üçüncü madde: Borsalarda alım veya satımları bir nizam altına almak, bu muamelelere tavassut edecekleri tâyin etmekle mümkün görüldüğünden yirmi üçüncü maddeyle Borsa Ajanları ihdas olunmuştur. Bu Ajanların kendi nam ve hesaplarına muamele yapmalarını aracılık edecekleri muamelelerde şahsi menfaatlerini gütmelerini önlemek lüzumlu görülmüş ve maddeye bunu önleyici hüküm konulmuştur.

Borsaya kayıtlı tacirlerin bizzat alım veya satım yapmaları da maddenin ikinci fıkrasıyla mümkün kılınmıştır.

Borsa Ajanlarının görev ve hakları, riayet edecekleri kaideler, tâbi olacakları şartlar ve haiz olacakları vasıflar, günün icaplarına göre daima değişebileceğinden, maddenin üçüncü fıkrasıyla tüzüğe bırakılmıştır. Borsa Ajanlarının Borsaların aylıklı memuru olarak çalışmaları mahzurlu görüldüğünden, aracılık ettikleri muamelâtın alım veya satış bedeli üzerinden Borsa Yönetim Kurulu

lunca teklif ve birlikçe tasdik olunacak nispete göre ve en çok % 1,5 a kadar ücret almaları maddenin dördüncü fıkrasında tesbit edilmiştir.

Yirmi dördüncü madde : Borsalardaki alım veya satım usulleri Meclislerce ihzar ve Birlikçe tasdik olunacak yönetmeliklere bırakılmıştır.

Borsaya tâbi maddeler üzerine yapılan vâdeli satışların Borsalarca ne suretle tescil olunacağını tüzükte gösterilmesi lüzumlu görülmüştür.

Yirmi beşinci madde : Oda ve Borsaların gelirleri tesbit olunmuştur.

Yirmi altıncı madde : Bu maddenin birinci fıkrasında Oda ve Borsalara kayıt edileceklerden tüzükte tesbit edilecek derecelerine göre alınacak ücrete kayıt ücreti ve kayıtlı olanlardan her yıl alınacak ücrete de yıllık aidat denilmiş ve bunların miktarları bir tarifeyle tesbit olunmuştur.

Fevkalâde dereceye girenlerden sermayelerinin bindâ birinden ve her halde beş bin liradan çok kayıt ücreti veya yıllık aidat alınmaması maddenin ikinci fıkrasında hüküm altına alınmıştır.

Dereceelerini durumlarına uygun görmiyenlere maddenin üçüncü fıkrasıyla Meclis ve Birliğe karşı itiraz hakkı tanınmıştır.

Yirmi yedinci madde : Oda ve Borsaların gelirleri arasında bulunan munzam aidatın Kazanç Vergisi asıllarının % 2 sini geçmemek üzere tesbit olunacak nispet üzerinden tahsili bu maddenin birinci fıkrasında derpiş edilmiş ve ancak asgari mükellefiyet esası üzerinden Kazanç Vergisi ödeyenlerden munzam aidat alınmaması da fıkrada yer almıştır. Diğer taraftan fevkalâde dereceye girenlerin munzam aidatlarının yıllık aidatlarını geçmesi, bu müesseselerden alınan munzam aidat miktarının yüz bin liraya yakın bir miktara çıkması önlenmiştir.

Kazanç Vergisine tâbi olmayan veya bu vergiden muaf olup Oda veya Borsalara kayıtlı bulunan gerçek veya tüzel kişilerin munzam aidatları yıllık aidatlarının % 10 u olması maddenin ikinci fıkrasıyla kabul edilmiştir. Oda ve Borsaya kayıtlı olan tacirleri yalnız Odalara kayıtlı olanlardan farklı munzam aidat ödemeye mecbur etmemek maksadıyla maddenin üçüncü fıkrasında bu gibilere munzam aidatlarını Oda veya Borsaya ödemekte hıyar hakkı verilmiş ve munzam aidat tahsil etmemiş olan oda veya borsa ikinci bir munzam aidat istemekten menedilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla mütaaddit şubeleri olan tacir veya müesseselerin merkez ve şubelerine ait munzam aidatlarını merkez ve şubelerinin buldukları ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarına ödemeleri mümkün kılınmıştır.

Bu suretle merkezin bulunduğu yerdeki ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarının şubelerin buldukları yerlerdeki Oda ve borsaların munzam aidatlarını tahsil etmeleri önlenmiştir.

Yirmi sekizinci madde : Ne gibi hizmetler karşılığında ücret alınacağı ile hangi vesikalardan bedel alınacağı hususları tüzüğe bırakılmış ve ücret ve bedel miktarlarının yönetim kurullarınca teklif ve meclislerce onanacak tarifelerle tesbiti bu maddeyle hüküm altına alınmıştır.

Yirmi dokuzuncu madde : Oda ve borsalar tarafından kurulacak birliğin bu kanunla ifa edeceği hizmetler dolayısıyla yapacağı masraflara karşılık olmak üzere her oda ve borsanın her yıl tahakkuk eden bütçelerinin % 10 nu fon olarak Ticaret Bakanlığının göstereceği bir bankaya birlik adına yatırılması mecburiyeti bu maddenin birinci fıkrasında kabul edilmiştir.

Fonlar birlik adına bankaya yatırmakla beraber birliğin bu fonlar üzerindeki tasarruf hakkı yıllık bütçesi miktarıyla tahdit olunmuş ve bunun dışında kalan miktardan sarfiyat yapılması maddenin ikinci fıkrasıyla Ticaret Bakanlığının yazılı iznine bağlanmıştır.

Bu suretle fon olarak bankaya yatırılan paralardan Ticaret Bakanlığınca takdir edilecek lüzum ve zarurete göre oda ve borsaların faydalanmalarına imkân verilmiştir.

Otuzuncu madde : Oda ve borsaların uzuvlarının Ticaret Bakanlığınca doğrudan doğruya feshedilmesi için Bakanlığın bu hususta asliye ticaret mahkemesinden karar alması lüzumlu görülmüştür. Ancak Bakanlığın oda veya borsa meclislerinin üçte ikisinin yazılı taleplerini haklı bulunduğu takdirde her hangi bir uzuvu veya uzuvları feshedebilmesi de yerinde bulunmuştur.

Otuz birinci madde : Oda veya borsalara kayıtlı üyelerin % 50 sinin talebi üzerine meclislerin dörtte üç ekseriyetle lâğiv kararı almaları mümkün kılınmıştır.

Müzakere nisabının elde edilememesi halinde keyfiyetin birlikçe karara bağlanması, kayıtlı ta-cirlerden lâğv talebinde bulunan % 50 sinin hakkının korunması maksadiyle uygun bulunmuş ve birlik lâğva veya devama karar vermekte serbest bırakılmıştır.

Lâğva karar verilen oda veya borsanın, Ticaret Kanununun Anonim Ortaklıkların tasfiye-leri hakkındaki hükümleri dairesinde tasfiye edilmeleri ve bu suretle elde edilecek nakdin oda ve bor-saların görevlerinin ifası maksadına sarfedilmek üzere birlik emrine Ticaret Bakanlığının göste-receği bir bankaya tevdi maddede yer almıştır.

Otuz ikinci madde: Oda ve borsaların inkişaf ve tekâmüllerini sağlamak maksadiyle birlik vücuda getirmeleri bu madde ile mümkün kılınmıştır. Birliğin dünya iktisat ve ticaretiyle ya-kından ilgilenmesi bakımından merkezinin ticari faaliyetlerimizin tekâsüf ettiği İstanbul'da ol-ması da kabul edilmiştir.

Otuz üçüncü madde: Birliğin görevleri bu maddede tesbit edilmiştir. Bu maddeye göre Birlik, oda ve borsaları memleket içinde ve dışında temsil etmek, oda ve borsalar üzerinde nâzımlık yap-makla görevlidir.

Otuz dördüncü madde: Birliğin uzuvları gösterilmiştir.

Otuz beşinci madde: Birlik genel kurulunun, oda ve borsa meclisleri tarafından teşkil edile-ceği tespit edilmiştir.

Genel kurulun en az yılda iki defa Ankara'da toplanması maddede yer almıştır.

Otuz altıncı madde: Genel kurulun görevleri tespit edilmiştir.

Otuz yedinci madde: Birlik yönetim kurulu birlik genel kurulu tarafından seçilecek dokuz kişi olarak kabul edilmiştir.

Yönetim kurulunun en az üç ayda iki defa toplanması uygun görülmüştür. Aneak lüzumu ha-linde başkana her zaman toplantı yapmak yetkisi verilmiştir.

Otuz sekizinci madde : Yönetim Kurulunun görevleri gösterilmiştir.

Otuz dokuzuncu madde : Birlik muamelâtının uzuvlar tarafından alınacak kararlar dâhilinde yürütülmesi yönetim kurulunca tâyin olunacak bir genel kâtime verilmiştir. Genel kâtip bu su-retle birlik memur ve hizmetlilerinin âmiri olduğu gibi yönetim kuruluna karşı da sorumlu ad-dedilmiştir.

Kırk ikinci madde : Oda ve borsalar tarafından alınan kararlara riayet etmeyenler hakkında di-siplin cezaları verilmesi mümkün kılınmıştır. Oda veya borsalardan çıkarma gibi ağır bir müeyyi-denin tatbiki Ticaret Bakanlığının tasvibine bağlanmıştır. Bu suretle, bu yolda alınan kararların tarafsız bir merci tarafından incelenmesi sağlanmıştır.

Kırk birinci madde : Oda ve borsalar hakkında kararlar almak yetkisini haiz bulunan birliğin kararlarına riayet etmeyen oda ve borsalar hakkında da lâğv ve tasfiye yoluyla takibat yapılma-sı birlik kararlarının infazını sağlamak maksadiyle uygun görülmüştür.

Kırk ikinci madde : Oda ve borsalara kayıt zorunda olup da işe başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde kayıt olmıyanlardan veya kayıtları oda ve borsalara re'sen yapılanlardan tebligat tarihinden itibaren bir ay içinde kayıt ücretlerini ödemiyenlerden veya yıllık aidatlarını Mart so-nuna kadar tediye etmeyenlerden vermeye mecbur oldukları kayıt ücretiyle yıllık aidatın iki mis-line kadar artırılarak tahsili hususunda yönetim kurullarına yetki verilmiştir. Bu ödememenin makbul bir mazerete dayanması halinde misil zammının alınıp alınmaması hususunda yönetim ku-rulları serbest bırakılmıştır.

Borsaya tâbi maddelerin borsa yerinin dışında satılması veya borsaya gününde tescili mecbu-ri bulunan satışların tescil ettirilmemeleri hallerinde, tescil ücretinin iki misil olarak tahsili mad-denin ikinci fıkrasında derpiş edilmiştir. Bu suretle artırılan tescil ücretinin tahsilini kolaylaş-tırmak ve müeyyideye tatbik imkânını vermek maksadiyle alıcı veya satıcıdan tahsili uygun gö-rülmüştür.

Borsalarda alım ve satımların borsa ajanları tarafından yapılması kabul edilmiş ve borsa ajan-ları olmıyanların aracılık yapmaları menohunmuştur. Maddenin üçüncü fıkrasıyla borsa ajanı ol-mıyanlardan aracılık yapımlar için müeyyide vaz' edilmiştir.

Bu hükme göre alınacak misil zamlarının muamele ile ilgili aracı, satıcı veya alıcıdan tahsili hususunda borsalara hıyar hakkı tanınması suretiyle borsa ajanı olmıyanların aracılıklarının alıcı veya satıcı tarafından kabul edilmesinin önlenmesi düşünülmüştür.

Kırkıüçüncü madde : Oda veya borsalara, mevzuata uygun olarak aldıkları kararlara riayet etmeyenler hakkında disiplin cezalarından başka para cezası vermeleri yetkisi verilmiştir. 100 liradan yukarı olan para cezaları için ilgiliye mahallî ticaret mahkemesine müracaat hakkı tanınmıştır.

Kırk dördüncü madde : Oda veya borsalarca paraya mütaallik alınan kararları İcra ve İflâs Kanununun 38 nci maddesinde yazılı vesikalar addolunmuş ve infazı, icra dairelerinin görevlerine eklenmiştir. Bu suretle icra organı olmıyan bu teşkilâtın kararlarının süratle infazı sağlanmıştır.

Kırk beşinci madde : Yurt içinde yabancılar tarafından kurulan ticaret odaları, Dernekler Kanununa tâbi olmakla beraber bunların memleketimiz ticaret ve iktisadiyatı ile yakından ilgili olmaları dolayısıyla alacakları kararların önemi göz önünde tutularak bu gibi teşekküllerin kurulmaları Ticaret Bakanlığının iznine bağlanmıştır.

Eğer bu yabancıların tâbi oldukları Devlet Kanunlarında, vatandaşlarımız tarafından Ticaret Odası kurulması menedilmiş ise veya odanın kuruluşu memleketimizle yabancı memleket arasındaki ticaret münasebatının devam ve inkişafından başka bir maksada mâtuf ise böyle bir odanın memleketimizde kurulması uygun görülmemiştir.

Kırk altıncı madde : Yurt dışında vatandaşlarımız tarafından kurulan ticaret odalarının Ticaret Bakanlığınca bâzı kayıtlarla tanınması, odanın bulunduğu memleket ile memleketimiz arasındaki ticaret münasebetlerinin gelişmesine yardım etmesi bakımından lüzumlu görülmüştür.

Kırk yedinci madde : Oda ve borsalarla birlik ve memleketimizdeki yabancı veya Türk - Yabancı ticaret odalarının, Ticaret Bakanlığının teftiş ve murakabesine bağlanması, bunların mevzuata uygun hareket edip etmediklerini araştırmak bakımından lüzumlu ve faydalı bulunmuştur.

Bununla beraber bu teftiş ve murakabe yabancı veya Türk - Yabancı odalarının Dernekler Kanununa göre teftiş ve murakabelerine mâni görülmemiştir.

Kırk sekizinci madde : Kamu kurumu olarak vasıflandırılan ve kendilerine tevdi olunan görevler bakımından genel menfaatleri sağlamak durumunda bulunan oda, borsa ve birlik organlarına dâhil olanlarla bunların memur ve hizmetlilerinden muayyen suçları işleyenler hakkında daha suratli ve daha ağır cezaların tatbiki lüzumlu görülmüştür.

Kırk dokuzuncu madde : Genel menfaatlere uygun faaliyetlerde bulunan oda, borsa ve birliğin istiycekleri malûmatı kolaylıkla elde etmeleri, görevlerinin ifasını sağlamak maksadıyla lüzumlu görülmüş ve resmî daire ve müesseselerle Devlet ekonomi kurumlarına ve hususi şahıs ve müesseselere bunlar tarafından istenecek bilgileri vermeleri mecburiyeti tahmil olunmuştur.

Ellinci madde : Memleket iktisat ve ticareti üzerinde önemli kararlar almak zorunda olan oda ve borsaların buldukları yerlerdeki ticari durumu yakından takip etmeleri ve bu konuda her çeşit malûmata sahip bulunmaları lüzumlu görülmüş ve bu sebeple iflâs ve konkordato kararlarının oda ve borsalara bildirilmesi mecburiyeti vaz'olunmuştur.

Elli birinci madde : Oda ve borsalara, memleket içinde veya dışında fahrî ve muhabir üye seçmeleri yetkisi verilmiştir.

Elli ikinci madde : Oda ve borsaların iç teşkilâtlarının ve bu teşkilâta çalışacakların görev ve yetkilerinin bir yönetmelikle tesbiti faydalı bulunmuştur.

Elli üçüncü madde : Oda memur ve müstahdemlerinin tayin, terfi, nakil ve işten çıkarılmalarının bir usule bağlanması, bu teşekküllerde çalışacakların haklarının korunması suretiyle görevlerinin teminat altına alınması lüzumlu görülmüştür.

Elli dördüncü madde : Oda, borsa ve birlik birer kamu kurumu olmakla beraber her birinin tacirlere ait oluşu göz önüne alınarak bu teşekküllerin barem kanunları hükümleri dışında bırakılmaları zaruri bulunmuştur.

Elli beşinci madde : Ticaret Kanununun tatbik sureti hakkındaki 866 sayılı Kanunun geçici

maddesi; ticaret sicili teşkilâtı kurulmıyan yerlerde bu işlerin mahallî ticaret odalarınca yapılmasını âmir olduğu gibi oda bulunmıyan yerlerde bu işlerin kimler tarafından tedvir edileceğine dair bir hüküm bulunmadığından bu cihetin bu tasarıda yer alması faydalı bulunmuş ve 655 sayılı Ticaret Odaları Kanununun ticaret odası bulunmıyan yerlerdeki esnafın sicilinin mahallî belediyelerince tutulmasına dair olan 4 ncü maddesinde faydalanılarak ticaret ve sanayi odası olmıyan yerlerde ticaret sicili işlerinin mahallî belediyelerince yapılması uygun görülmüştür.

Elli altıncı madde: Ekonomi Bakanlığınca « Sanayi Kanunu » tasarısı hazırlanmış ve T. B. M. Meclisine sunulmuş bulunmaktadır. Bu tasarı kanuniyet kėsbedtiği takdirde « sanayi odaları » teşkili mümkün olacaktır.

Bu durum karşısında, sanayiciler hem ticaret ve sanayi odalarına ve hem de sanayi odalarına kayıt olunacaklar ve aynı zamanda bu iki müessese tarafından sanayiciler hakkında ayrı ayrı kararlar alınacaktır.

Bu ikiliği önlemek maksadiyle sanayi odaları kurulan yerlerde sanayiciler hakkında sanayi kanunu hükümlerinin tatbiki zaruri görülmüştür.

Elli yedinci madde: Ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsaları hakkında halen uygulanmakta bulunan mevcut mevzuat kaldırılmıştır.

Elli sekizinci madde: Bu tasarı kanuniyet kesbettikten sonra ne suretle tatbik olunacağını gösterir bir tüzük yapılması derpiş edilmiştir.

Geçici birinci madde: Mevcut ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarının bu tasarıdaki hükümlere intibakları için Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük şehirlerdeki teşekküllere bir ay ve diğerlerine bir yıl süre tâyin olunmuştur.

Geçici ikinci madde: Memleket içindeki « yabancı veya Türk - yabancı » ticaret odalarına bu tasarıdaki hükümlere intibak edebilmek üzere bir yıllık süre verilmiştir.

Memleket dışındaki Türk veya Türk - yabancı ticaret odalarını tanımaları için muayyen bir süreye ihtiyaç bulunmamaktadır. Tanımak yetkisini haiz bulunan Ticaret Bakanlığının bu hususdaki yetkisini her zaman kullanması mümkün görülmüştür.

Geçici üçüncü madde: Oda ve borsalar tarafından ayrılıp Ticaret Bakanlığı emrine yediemin bankaya yatırılan fonların bu tasarıya göre ayrılacak fonlarla bir muameleye tâbi tutulması sağlanmıştır.

Elli dokuzuncu madde: Tasarı kanuniyet kesbettikten sonra yürürlüğe gireceği tarih gösterilmiştir.

Altmışıncı madde: Tasarı kanuniyet kesbettikten sonra Hükümet tarafından yürütülmesi tabii olmakla beraber hususi hükümleri dolayısıyla bilhassa ilgili dört bakanlığın kanunun tatbikına memur edilmesi faydalı bulunmuştur.

Ekonomi Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ekonomi Komisyonu

Esas No. 1/444

Karar No. 13

12 . I . 1949

Yüksek Başkanlığa

Ticaret Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlıkca 30 . XI . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulularak Komisyonumuza havale buyurulan, « Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği » Kanunu tasarımsı Ticaret Bakanı da hazır bulunduğu halde görüşüldü.

Hükümet teklifinde göz önünde tutulan esasları yerinde bulan Komisyonumuz, tasarımı, aşağıdaki bazı değişikliklerle kabul etmiş bulunmaktadır :

Madde 1 : Hükümet teklifinde « ve tesanüdü » tâbiri eklenmek suretiyle kurulacak oda veya borsaların, tacirlerin, meslekî ahlâkları yanında meslekî tesanütlerini de korumaları mümkün kılınmıştır.

Madde 2 : Oda kurulmasını istiyecek mahallî tacirler için Hükümet teklifinde tesbit edilen % 70 nispeti fazla görüldüğünden bu miktar % 60 a indirilmiştir.

Madde 3 : Bu maddenin (a) bendinde « ve tesanüdü » tâbiri eklenerek meslekî ahlâk ile meslekî tesanüt birlikte yürütülmek istenilmiştir.

Yine bu maddenin ikinci bölümünün (a) bendinde ifade değişikliği yapılmıştır.

Madde 4 : Bu maddenin (e) bendinin başına « kendi işleriyle ilgili » ibaresi eklenmek suretiyle Ticaret Bakanlığınca borsalara devredilebilecek görevlerin borsaların istigal mevzularıyla alakalı hususlar olması sağlanmak istenmiştir.

Madde 5 : Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 6 : Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 7 : « Meclis » tâbiri « Oda meclisi » olarak düzeltilmek suretiyle maddeye vuzuh verilmiştir.

Madde 8 : Oda ve borsalara kayıt olunacakları tesbit eden bu maddedeki « tacir » mefhumuna sanayicinin de dâhil olduğu kabul edilmekle

beraber, teşekkülün adının « Ticaret ve Sanayi Odası » olması göz önüne alınarak bu odalara sanayicilerin de kayıt olunacaklarının tavzihi faydalı görülmüş ve maddeye « ve sanayici » ibaresi eklenmiştir.

Ayrıca, oda ve borsalara kayda tâbi tutulan müesseseler yanında « fabrikalar » da kayıt zorunda bırakılmış ise de, bu fabrikaların kayda tâbi tutulan kimselere aidiyetlerini sağlamak üzere « fabrikalar » kelimesi « fabrikaları » haline sokulmuştur.

Madde 9 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 10 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 11 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 12 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 13 : Hükümet teklifinde oda ve borsa meclisleri için üç yıl olarak tesbit edilen süre fazla görüldüğünden iki yıla indirilmiştir.

Madde 14 : (d) bendinden « Oda meclislerince » tâbiri zait görüldüğünden çıkarılmış, (e) bendi daha vazih vir hale konulmak maksadiyle iki bende bölünmüş ve ibra edilmemek suretiyle mesuliyeti kabul olunan yönetim kurulu hakkında takibata geçilmeyi sağlamak üzere (h) bendine « ve mesuliyeti görülenler hakkında takibata karar vermek » ibaresi eklenmiş ve vuzuh verilmek maksadiyle (k) bendinde ifade değişikliği yapılmıştır. Ayrıca bentler, yeni şekle göre harflendirilmiştir.

Madde 15 : Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 16 : (d) bendinde, ihtar, tevbih ile para cezalarının istinat ettikleri maddelere atf yapılması faydalı bulunmuştur. (f) bendinde « gösterilecek » kelimesi « gösterilen » olarak düzeltilmiştir.

Madde 17 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 18 : Uzuvarın toplantı zamanlarını tâyin eden bu maddede, bu uzuvarın oda ve borsalara aidiyetleri gösterilmek üzere maddenin başına «Oda ve borsa» tâbiri eklenmiş, «Yönetim kurulu» «Yönetim kurulları» ve «Meclis» «Meclisler» haline sokulmuştur.

Madde 19 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 20 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 21 : Maddenin başlığındaki «Az» tâbiri «Mahdut» olarak değiştirilmiştir.

Madde 22 : Dördüncü fıkra üçüncü fıkraya ait olduğundan her iki fıkra birleştirilmiş ve beşinci fıkrada, vuzuh verilmek maksadiyle, ifade değişikliği yapılmıştır.

Madde 23 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 24 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 25 : Bir tacir ticaret ve sanayi odasına kaydedildikten başka, borsaya tâbi maddeler üzerine çalışıyorsa ayrıca bulunduğu yerin ticaret borsasına da kaydedileceğinden hem odaya ve hem de borsaya yıllık aidat vermek mecburiyetinde kalmaktadır.

Borsalar tescil ettikleri muameleler için ayrıca tescil ücreti aldıkları cihetle giderlerini bu suretle sağladıkları gelirlerle karşılayabilirler.

Bu durumu göz önüne alan komisyonumuz, borsaların ilk defa kaydedileceklerden kayıt ücreti almalarını ve ayrıca odalar gibi yıllık aidat almamalarını uygun görmüş ve maddeye bu maksadı sağlayacak bir fıkra eklemiştir.

Madde 26 : Yirmi beşinci maddeye mütenazır olarak yeniden yazılmıştır.

Madde 27 : Hükümet teklifinde, Kazanç Vergisi üzerinden alınması düşünülen münzam aidatın bu verginin kaldırılması karşısında matrahı kalmıyacağı göz önüne alınarak yıllık aidatın bir mislinden fazla olmamak üzere tesbiti uygun görülmüş ve madde bu esasa göre yeniden yazılmıştır.

Madde 28 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 29 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 30 : Uzuvarın fesihlerine karar aldıktan sonra yeni uzuvar teşekkül edinciye ka-

dar geçecek müddet içinde oda veya borsa muamelelerinin devamını sağlamak maksadiyle Hükümet teklifine « yeni uzuvar teşekkül edinciye kadar eski uzuvar görevine devam eder » hükmü eklenmiştir.

Madde 31 : Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 32 : Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 33 : Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 34 : Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 35 : Maddenin son fıkrası birlik genel kurulunun Ankara'da toplanması şeklinde bir inhisarı ifade ettiğinden, birlik genel kurulu toplantılarının lüzum ve ihtiyaca göre memleketin her yerinde toplanmasının mümkün kılınması isabetli görülmüş ve fıkraya « Ankara'da » yerine « Ticaret Bakanının tâyin edeceği yerde toplanır » hükmü eklenmiştir.

Madde 36 : (d) bendi, icabında derhal karar almayı lüzumlu kılaacak bir iş olduğundan bu bent daha kolay toplanıp karar alması mümkün bulunan yönetim kuruluna devredilmiştir.

Madde 37 : Son fıkradaki « Toplanmak zordur » tâbiri « toplanır » şeklinde düzeltilmiştir.

Madde 38 : (f, g, h, i) bentleri, tabii görevler olmak dolayısıyla kanunda ifade edilmelerine lüzum görülmediğinden maddeden çıkarılmış ve 36 ncı maddenin (d) bendi bu maddeye eklenmiştir.

Ayrıca bentler yeni duruma göre harflendirilmiştir.

Madde 39 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 40 : Bölüm başlığındaki « misil zamları » tâbiri « para zamları » olarak değiştirilmiştir.

Madde 41 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 42 : Maddenin başlığındaki « misil zamları » tâbiri « para zamları » olarak değiştirilmiş ve son fıkra, borsa ajanı olmıyanlara ait bir cezanın alıcı veya satıcıdan alınması gibi uygun görülmiyen bir adaletsizliğe yol açtığından maddeden çıkarılmıştır.

Madde 43 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 44 : «Misil zamları ve para cezalarının» tâbiri «Para zamları ve cezalarının» şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 45 : (b) bendindeki «ana sözleşme» tâbiri, Dernekler Kanununa mütenazır olarak «tüzüklerinde» şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 46 : Maddedeki «ana sözleşme» tâbiri, Dernekler Kanununa mütenazır olarak «tüzük» şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 47 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 48 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 49 : Oda ve borsalara istenilecek malûmat, tacirlerin meslekî sırlarına kadar geniş tutulmaması maksadiyle maddeye «görevlerinin ifası maksadiyle» tâbiri yerine «meslekî sırta taallûk etmemek üzere» tâbiri ikame edilmiştir.

Madde 50 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 51 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 52 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 53 : Memur ve müstahdemlerin tâyinlerine ait olan bu maddeye «Birlik» memur ve müstahdemleri de eklenmiştir.

Madde 54 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 55 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 56 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 57 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 58 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Geçici madde 1 : Ankara, İstanbul ve İzmir Ticaret ve Sanayi Odalarıyla Ticaret borsalarının intibakları için tesbit edilen bir aylık süre az görüldüğünden iki aya çıkarılmıştır.

Geçici madde 2 : Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Geçici madde 3 : Muayyen bir süre içinde bu kanuna intibaka mecbur tutulan oda ve borsalardan süresi içinde intibak etmeyenler için bir müeyyide kabulü lüzumlu görülmüş ve bu gibi oda veya borsaların münfesihi addolunacakları muvakkat üçüncü madde olarak tasarıya eklenmiştir.

Bu suretle münfesihi sayılacak oda veya borsalar hakkında bu kanunun 31 nevi maddesinin son fıkrası ve yabancı veya Türk - Yabancı Ticaret ve Sanayi Odaları hakkında da bunların tâbi oldukları Dernekler Kanunu hükümleri dâhilinde muamele yapılması tabii bulunmuştur.

Geçici madde 4 : Hükümet teklifinin geçici üçüncü maddesi, başlığı «fonlar ve yedekler» olarak düzeltilmek suretiyle geçici dördüncü madde olarak aynen kabul olunmuştur.

Madde 59 : Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 60 : Kanunun tatbikatını muayyen Bakanlıklara bırakmaktan ise Bakanlar Kuruluna vermek daha uygun görülmüş ve madde bu şekilde düzeltilmiştir.

Bu suretle düzenlenen Kanun tasarısı havallesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

| | | |
|---------------------------|-------------------------|--------------------|
| Ekonomi Komisyonu Başkanı | Kâtip | |
| Giresun | Zonguldak | |
| <i>İ. Sabuncu</i> | <i>N. Kromer</i> | |
| Bursa | Çorum | Denizli |
| <i>A. M. Erhan</i> | <i>Dr. N. Yücer</i> | <i>C. Çalgüner</i> |
| Elâzığ | Gümüşane | |
| <i>M. Arpacı</i> | <i>T. Tüzün</i> | |
| Gaziantep | Gümüşane | |
| C. Alevli | Ş. Sökmensüer | |
| İmzada bulunamadı | İmzada bulunamadı | |
| İzmir | İzmir | |
| <i>B. N. Arıman</i> | <i>L. B. Çeyrekbaşı</i> | |
| | İmzada bulunamadı | |
| Kayseri | Malatya | Ordu |
| <i>Ö. Taşcıoğlu</i> | <i>A. Taşangil</i> | <i>M. Furtun</i> |
| Ordu | Hatay | |
| A. H. Onat | <i>R. Yurdman</i> | |
| İmzada bulunamadı | | |

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/444

Karar No. 35

31 . V . 1949

Yüksek Başkanlığa

Ticaret Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlıkça 30 . XI . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunularak Ekonomi Komisyonu metni ile beraber komisyonumuza havale buyurulan (Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları) ve (Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği) Kanunu tasarısı Ticaret ve Ekonomi Bakanının ve mümessilinin huzuru ile muhtelif toplantılarda görüşüldü:

İstanbul, Ankara ve İzmir Ticaret Odaları ve sanayicileri mümessillerinin görüşleri komisyon hürunda dinlendi.

Diğer birçok ticaret odalarının yazılı görüşleri nazarı dikkate alındı.

655 ve 4355 sayılı kanunların umumi esasları, bu esasların değiştirilmesini gerektiren âmiller hususunda komisyonumuz dikkatle durmuş ve Hükümetin bu hususta ileri sürdüğü görüşleri tasvip etmiştir.

Ancak tasarının heyeti umumiyesinde mevzu bahis olan iki prensipte komisyonumuz, Hükümet görüşünden ayrılmış, bu bakımdan tasarıda gerekli değişiklikleri yapmıştır.

1. Hükümet tasarısında sanayicilerin tacirlerle aynı esaslar dâhilinde ve müsterek oda kurmaları esası düşünülmüştür. İstanbul, Ankara, İzmir sanayicilerinden mürekkep bir heyet komisyonumuza müracaat ederek sanayicilerin tacirlerden ayrı olarak oda ve birlik kurmaları prensibinin kabulünü istemişlerdir.

Filhakika, sanayi yurdumuzda günden güne inkişaf etmiş, bu sebeple sanayi erbabı çoğalmış ve bir odayı başlı başına idare edebilecek keyfiyet ve kemmiyete yükselmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan sanayicilerin mevzu ve meseleleriyle tacirlerin mevzu ve meseleleri değişmektedir. Sanayicilerin ham madde, amele, gündelik, iş kanunu muvacehesinde hükümetle münasebetleri gibi birçok meseleleri tacirleri ilgilendirmemektedir.

Hattâ bâzı ithalât ve ihracat rejimlerinde,

fiyatların murakabe ve tahdit edilip edilmemesinde sanayici ile tacirlerin menfaatleri birbirlerine zıt iki istikamet alması tabii bulunmaktadır. Bu sebeplerle komisyonumuz sanayicilerin, tacirlerden ayrı olarak, yine bu kanun esasları dâhilinde Oda ve Birlik kurumları prensipini uygun görmüş ve tasarıya gerekli hükümleri koymuş bulunmaktadır.

2. Komisyonumuz hükümetten ikinci bir esasta ayrılmış bulunmaktadır. Hükümet tasarısının 8 nci bölümünde yurt içinde yabancı, Türk - Yabancı Ticaret Odalarının kurulması esasları izah edilmektedir.

Cereyan eden gayet uzun görüşmeler sonunda komisyonumuz tasarı metninde bu bölümün bulunmasını yurt menfaatlerine aykırı bulmuş ve tasarıdan çıkarmıştır.

Filhakika, bir âmme müessesesi olarak mütalâa edilen Türk Ticaret Odaları kuruluşunu nizamlayan kanun metni içinde yabancı Ticaret Odalarının kurulmasına ait hükümlerin yer almış bulunması, Türk Ticaret Odalarına tanınan hak ve yetkilerin yabancı Ticaret Odalarına da tanınması zehabını uyandırmaya müsait görülmüştür.

Komisyonumuz böyle bir zehabın kapitüler iddiaların tehlikeli bir mebdei olabileceğini düşünmüş ve 8 nci kısmın tasarıdan tamamen çıkarılmasına karar vermiştir. Ancak, Türk ticaretinin gelişmesi için yabancı tacirlerle Türk tacirlerinin elbirliği yapması da zarûret olarak kabul edilmiş, bu esası sağlamak üzere 51 nci madde konmuştur.

Komisyonumuzca düşünülen şekle göre, Türk - Yabancı, yabancı tacirlerin kuracakları teşekküller Oda olmayacak, ancak 3512 sayılı Kanun esasları dâhilinde teşekkül etmiş Dernekler olacaktır. Bu derneklerin teşekkülü, 3512 sayılı Cemiyetler Kanununun 10 ncu maddesi mucibince Bakanlar Kurulu kararına göre olacak ve tasarımızın 52 nci maddesi gereğince yalnız ticari faaliyetlerinden dolayı Ticaret ve

Ekonomi Bakanlığı tarafından teftiş ve murakabe edileceklerdir. Diğer bakımlardan İçişleri Bakanlığının murakabesine tâbi olacaklardır.

Arzedilen bu iki esasta Hükümet ve Ekonomi Komisyonu metninden ayrılan Komisyonumuz maddelerde aşağıdaki tadilleri yapmış bulunmaktadır :

Başlık :

Hükümet tasarısında, tacirlerle sanayicilerin aynı odada birleştirilmesi esasından hareket edilerek (Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birlikleri) şeklinde yazılan başlık, sanayicilerin ayrı oda kurmaları esası kabul edildiği düşünülerek; (Ticaret odaları, sanayi odaları ve ticaret borsaları, ile Türkiye Ticaret odaları ve ticaret borsaları birlikleri ile sanayi odaları birlikleri) kurulmasına dair kanun tasarısı şekline konmuştur.

Birinci madde : Ekonomi Komisyonu metni kabul edilmiştir.

İkinci madde : Komisyonumuz, odaların kurulabilmesi için o yerde mevcut tacirlerin % 70 inin muracaati nispetini fazla görerek, % 60 ı daha uygun bulmuştur.

Odaların kurulabilmesi için, (Lüzumlu geliri sağlamak) taahhüdü kabili tatbik görülmiyerek madde metninden çıkarılmıştır.

Üçüncü madde : Hükümet tasarısında :

a fıkrasına « tesanüdü » kelimesi, c ve ç fıkralarına « sanayie » kelimesi ilâve edilmiş h fıkrasının a bendinde; kemiyetin tâyini için lâboratuvar tesisine lüzum olmayacağı düşüncesiyle « kemiyet » kelimesi çıkarılmıştır.

Dördüncü madde : Hükümet tasarısının b bendinde, tüccarlar arasındaki ihtilâf halinde odalarca yapılacak tahkimin ihtiyari olmasını Komisyonumuz doğru bulmamıştır. Bu tahkimin tüccarın ihtiyarına kalmadan sağlam esaslara dayanan bir sistem olarak devamını uygun bulmuş ve metindeki « ihtiyari » kelimesi kaldırılmıştır.

Beşinci madde : Hükümet metni olduğu gibi kabul edilmiştir.

Altıncı madde : Odalar ve borsaların ekliyetinin Meclis kararına istinadı uygun görülerek birinci satıra « Meclisleri kararıyla » kelimeleri ilâve edilmiş, « bağışta » bulunmanın tatbikatta bugüne kadar gösterdiği birçok aksaklıklar düşünülerek « bağış » kelimesi çıkarılmış ve yerine

« sosyal yardımlarda » kelimeleri ilâve edilmiştir.

Yedinci madde : Hükümet metninin birinci fıkrasında küçük bir cümle tashihi yapılmıştır.

İkinci fıkrada, oda ve borsa ajanlarının bir memur vasıtasıyla idaresini komisyonumuz uygun görmemiş, ajanlığın betahsis mahallî tacir veya sanayiciden birisine verilmesini tepin maksadiyle tadilât yapmıştır.

Sekizinci madde : Birinci fıkraya «sanayici» kelimesi ilâve edilmiştir.

Dokuzuncu madde : «Birlikçe hazırlanacak» kelimeleri lüzumsuz görülmüştür.

Onuncu madde : Tüzüğün «Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca» hazırlanacağı açıklanmıştır.

On birinci madde : Meslek kurulları için, diğer seçim sürelerine muvazi olmak üzere, (üç senelik süre) kabul edilmiştir.

On ikinci madde : Hükümet metni kabul edilmiştir.

On üçüncü madde : Oda meclisine dâhil üye adedinin azalmasında, çalışma ve toplanmayı sağlama bakımından, fayda düşünülmele beraber, meclis bünyesi içinde bütün zümrelerin muvazeneli şekilde temsil edilmelerini sağlamak için ithalâtçı, ihracatçı ve odaya katıldıkları takdirde sanayicilerin mümessil adedleri ikiye, diğer meslek zümreleri mümessillerinin adedleri birere indirilmiştir.

On dördüncü madde : Muhtelif fıkralarda küçük tâdiller yapılmıştır.

Hükümet tasarısının (k) fıkrasında borsa-ya tescil için üç gün müddet tanınmıştır.

Ayrıca m ve n fıkraları ilâve edilerek yeni görevler verilmiştir.

On beşinci madde : Oda yönetim kurulu, iş-güc sahibi insanlardan teşekkül edeceği bir başkanvekilinin her zaman bulunamayacağı dikkate alınarak icabında iki başkanvekili seçilmesi için meclise yetki tanınmıştır.

On altıncı madde : Hükümetin f fıkrasına ticari kefaletleri tasdik yetkisi konmuştur. Diğer maddelerde küçük tadiller yapılmıştır.

On yedinci madde : Hükümet metni aynen kabul edilmiştir.

On sekizinci madde : Toplanmayı daha sıklaştıracı bir şekle konmuştur.

On dokuzuncu madde : Yönetim kurullarının lüzumu halinde birden fazla Genel Kâtip yardımcısı tâyin yetkisi Komisyonumuzca

da faydalı görülmüştür. Ancak bu yetkinin bâzı ölçülere bağlanması lüzumlu görülerek 100 000 nüfustan fazla yerlerdeki odalar için genel kâtip yardımcısı tâyin edilebileceği zikredilmiştir.

Yirminci madde: Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Yirmi birinci madde: Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Yirmi ikinci madde: Üçüncü fıkrada borsa dışında yapılan alım ve satımların tescili için iki iş günlük bir müddet tanınması faydalı görülmüştür.

Son fıkrada, Hükümet teklifine aykırı olarak, tacirler arasında telefon veya yazışma ile yapılan alım satımların borsadan geçirilmesi mecburiyeti kabul edilmiştir. Ankara, İstanbul borsacılarından alınan mütalâada, bu mecburiyet kabul edilmediği takdirde borsaların hakiki vazifelerini yapamayacakları, borsa varidatının azalacağı, muamelelerin borsa dışına intikal edeceği ileri sürülmüş, Komisyonumuzda bu görüşlere katılarak «Mecburiyet» hükmünü kabul etmiştir.

Yirmi üçüncü madde: Bu maddenin son fıkrası şu suretle değiştirilmiştir:

Muamele hacmi geniş olan borsalarda borsa ajanları aracılık yaptıkları muamele bedelleri üzerinden nispi ücret almak suretiyle kâfi kazanç elde etmektedirler. İstanbul ve İzmir'deki gibi mükemmel ticaret borsalarında görülen bu hale mukabil, henüz bu seviyeye erişmemiş olan birtakım memleket ticaret borsalarında ajanlığın borsaca ödenen aylık ücret mukabilinde gördürüldüğü de bir vakta olarak göz önünde tutulmuş ve aylık maktu ücret mukabilinde ajanlık yapılmasına da imkân verilmiştir. Bu iki türlü ajanlık şekillerinden birinin ihtiyarına karar vermek borsa meclislerinin kararına ve birlik yönetim kurulunun tasdiğine bırakılmıştır. Aylık maktu ücret mukabilinde borsa ajanlığı usulü kabul olunacak yerlerde borsaya mallarını getirenler doğrudan doğruya satış yapmak yoluna gitmeyip ajanların aracılığı ile borsa muamelelerinin yapılmasını kabul etmeleri halinde bu aracılık ücreti borsa idaresince tahsil olunacaktır.

Bu suretle alınacak aracılık ücretlerinin sene sonunda bu ajanlara verilen maktu ücret tutarından fazla bir miktara baliğ olması halinde

fazlasının o borsalara gelir kaydolması muvafık görülmüştür.

Yirmi dördüncü madde : Hükümet teklifi olduğu gibi kabul edilmiştir.

Yirmi beşinci madde : Bu madde tasarıya Komisyonumuz tarafından ilâve edilmiştir. Bu tasarı, oda ve borsaların Hükümet vesayetinden çıkarılarak tamamen serbest ve mesuliyetlerini müdrük olarak çalışabilmeleri esasına dayanmaktadır. Ancak borsaların durumu ticaret odalarına benzememektedir. Borsalar geniş müstahsil kütlesinin alınterinin son mansıbı olduğuna göre buralarda fiyatların tekevvünü ve muamelelerin seyri daimî bir murakabeyi zaruri kılar. Filvaki yönetim kurulları borsalardaki muameleleri daima kontrol edebilirlerse de, yönetim kurulları üyeleri tüccar olacakları cihetle borsa içindeki fiyat meselelerinde bitaraf bir unsur olarak mütalâa edilmeyebilir. Bu sebeple murakabenin bitaraf bir unsur olarak Hükümet tarafından yapılması ve bu maksatla Hükümetin borsalar nezdinde, ücreti borsalar tarafından verilecek birer murakıp buldurması lüzumlu görülmüştür.

Ancak bütün borsaların bütçeleri bu murakıbın ücretini de vermeye müsait olmayacağı düşünülerek bu murakıpların şimdilik geliri 50 000 liradan fazla olan borsalar nezdine tâyin edilmesi prensipi kabul edilmiştir. Maamafih Hükümetin, kendi malî imkânlarını müsait gördüğü zaman bütün borsalarda birer murakıp buldurması Komisyonumuzun başlıca temennisidir.

Yirmi altıncı madde: Hükümetin yirmi beşinci maddesine iki fıkrâ ilâve edilmiştir. Bu suretle borsalardaki alım satım tescil ücretiyle, muamelelerden alınan ajanlık ücretinden ajanlara verilen miktarın bakiyesinin iratlara alınması imkânı sağlanmış bulunmaktadır.

Yirmi yedinci madde : Hükümetin yirmi altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yirmi sekizinci madde : Hükümet tasarısında munzam aidat, Kazanç Vergisine istinat ettirilmiştir. Kazanç Vergisi kaldırılarak yerine Gelir Vergisi konulduğuna göre munzam aidatın bu esasa dayanması Komisyonumuzca zaruri görülmüştür. Bu sebeple munzam aidatın, üyelerin ödedikleri Gelir Vergisinin yalnız ticari muamelelerine isabet eden kısmının en çok yüzde iki-

si nispetinde tahakkuku düşünölmüş ve madde bu prensipe göre yazılmıştır.

Hükümet tasarısının son fıkrası muhtelif şubeleri bulunan teşekküllerin munzam aidatının sureti tahakkukunu tesbit etmektedir. Bunların ekserisi Kurumlar Vergisine tâbi olan teşekküller olduğuna, Devlete ait olanların yüzde 35, diğerleri yüzde 10 vereceğine göre bunların munzam aidatına mesnet olabilecek şekilde hepsine şâmil, muayyen bir esas bulunamamıştır. Bu maksatla şubelerin verecekleri munzam aidatın, buldukları yerdeki odaya ödedikleri aidatın bir misli olması katı prensipi konmuş bulunmaktadır.

Yirmi dokuzuncu madde: Hükümetin yirmi sekizinci maddesi olduğu gibi kabul edilmiştir.

Otuzuncu madde: Hükümet teklifi olduğu gibi kabul edilmiştir.

Otuz birinci madde: Ekonomi Komisyonu metni olduğu gibi kabul edilmiştir.

Otuz ikinci madde: Bu maddede lâğiv ve tasfiye için kayıtlı üyelerin yüzde 50 sinin müraعاتı Komisyonumuzca doğru görülmemiş, bu nispet yüzde 60 a çıkarılmıştır.

Lâğiv ve tasfiyenin sebepleri ekseriya meclis ve yönetim kurullarının hattı hareketlerinden doğacağına ve bir teşekkülü lâğiv ve tasfiyeye ancak onu kuran organın yetkili olabilmesi tabii olduğuna göre, lâğiv ve tasfiye yetkisi meclislere verilmemiş, odada kayıtlı bütün üyelerin bir araya gelmesinden mürekkep bir topluluğa bırakılmıştır.

Filvaki bu topluluk, kanunun bütünü içinde bellibaşlı bir hüviyet almamakla beraber, yalnız lâğiv ve tasfiyenin bu topluluğa bırakılması Komisyonumuzca uygun görölmüştür. Bütün kayıtlı üyelerin toplanma ve dağılma şeklinin tesbiti Bakanlıkça tanzim edilecek bir tüzüğe bırakılmıştır.

Otuz üçüncü madde: Sanayicilerin de ayrı oda kurabilecekleri esasına göre yazılmıştır.

Hükümet tasarısının son fıkrasında birliğin merkezinin (İstanbul) olması düşünölmüştür. Bu mevzu Komisyonumuzda da geniş ölçüde münakaşa edilmiştir.

Filvaki Türkiye'de ticari hareketin merkezi İstanbul olmakla beraber, 34 ncü maddedeki (Birliğin görevleri) birer birer incelenmiş ve birliğin galip vasfının, memleket ticaret ve ekonomisinin umumi Devlet politikası ile ahenkli

şekilde yürümesine yardım edici bir teşekkül mahiyetinde olduğu görölmüştür. Bu bakımdan Devlet ile daimî temas halinde bulunması bir zaruret telâkki edilerek merkezin Ankara'da olması komisyonumuzca uygun görölmüştür.

Otuz dördüncü madde : Fıkralar az çok tadillerle kabul edilmiştir.

Hükümet tasarısının c fıkrası Türkiye'yi temsil hakkı ancak Devlete ait olduğu için, f fıkrası, teftiş hakkı Ticaret Bakanlığına bırakıldığı için kaldırılmıştır.

Otuz beşinci madde : Hükümetin otuz dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Otuz altıncı madde : Hükümetin otuz beşinci maddesi olduğu gibi kabul edilmiştir.

Otuz yedinci madde : b fıkrasında oda ve borsaları değil birliği temsil hakkı tanınmıştır. f fıkrası 32 nci maddeye muvazi olarak tadil edilmiştir.

Otuz sekizinci madde : Hükümetin otuz yedinci maddesine bir muhasip üye seçilmesi ilâve edilmiştir.

Otuz dokuzuncu madde : Hükümetin otuz sekizinci maddesi fıkralarında küçük tadiller yapılmıştır. d fıkrası teftiş yetkisi Ticaret Bakanlığına bırakıldığı için tayıy edilmiştir.

Kırkıncı madde : Hükümetin otuz dokuzuncu maddesi olduğu gibi kabul edilmiştir.

Kırk birinci madde : Birliğin sarfiyatında yetkiyi tâyin eden madde ilâve edilmiştir.

Kırk ikinci madde : Birliğin temsil ve ilzâmını tesbit eden madde ilâve edilmiştir.

Kırk üçüncü madde : Sanayicilerin ayrı oda kurmalarını sağlamak üzere komisyonumuzca ilâve edilmiştir.

Kırk dördüncü madde : Sanayi odaları kurulduktan sonra kayıt mecburiyetini tesbit etmek üzere komisyonumuzca ilâve edilmiştir.

Kırk beşinci madde : Komisyonumuzca ilâve edilmiştir.

Kırk altıncı madde: (Hükümetin kırkıncı maddesi) :

Hükümet tasarısının üçüncü fıkrasında odalar ve borsa meclislerince verilen çıkarma cezasında nihai karar hakkı Ticaret ve Ekonomi Bakanlığına bırakılmıştır. Komisyonumuz, Meclis kararlarına itiraz için 10 günü kâfi görmiyerek bu süreyi 15 güne çıkarmakla beraber nihai karar hakkını Bakanlığa mahallî Ticaret

Mahkemesine bırakmayı uygun görmüş ve fıkrayı buna göre değiştirmiştir.

Mahkeme tarafından verilen çıkarma kararlarına riayet etmeyenler hakkında, kayıtlı bulunduğu odanın isteğiyle Ceza Kanunu müeyyidelerinin tatbiki uygun görülmüş ve son fıkra bu maksada göre yazılmıştır.

Kırk yedinci madde: (Hükümetin kırk birinci maddesi)

Bu maddedeki Ticaret Bakanlığının nihai tasdik yetkisini Komisyonumuz uygun bulmamış, birlik tarafından verilen lâğv ve tasfiye kararlarının lâğvı istenilen odanın bulunduğu yerdeki Ticaret Mahkemesinin tasdikıyla kesinleşmesi prensipini daha uygun görmüş ve maddeyi bu şekilde tadil etmiştir.

Kırk sekizinci madde: (Hükümetin kırk ikinci maddesi):

Ekonomi Komisyonu değiştirmesi gibi madenin başlığındaki (misil zamları) tâbiri (para zamları) şekline konmuş, ikinci fıkrada borsa dışında satışına müsaade edilen malların alım ve satımının tescil ettirilmemesi hallerinde bu muameleye ait borsa ücretinin (teamüle göre) alıcı veya satıcıdan alınması tasrih edilmiştir. Bu tescil işi için bir mazeret fıkrası ilâve edilmiştir.

Araçlık edenlerden alınacak cezanın yalnız araçlardan alınması uygun görülerek Hükümetin son fıkrası tay edilmiştir.

Kırk dokuzuncu madde: Hükümetin kırk üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ellinci madde: (Hükümetin kırk dördüncü maddesi)

Bu maddede (misil) kelimesi değiştirilmiştir.

Elli birinci madde: Gerekçenin umumi esaslarında izah edilen sebeplerle Hükümetin 45 ve 46 ncı maddeleri kaldırılmış ve yerine Komisyonumuzun bu, 51 ncı maddesi konmuştur.

Elli ikinci madde: (Hükümetin kırk yedinci maddesi)

Bu madde Hükümetin teklifi gibi kabul edilmiş, ancak 3512 sayılı Kanun Türk - Yahancı derneklerinin umumi murakabesini İçişleri Bakanlığına verdiğiinden bu prensip zedelenmiyerek yalnız ticari faaliyetlerinin murakabesinin Ticaret ve Ekonomi Bakanlığınca yapılması Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

Elli üçüncü madde: Hükümetin kırk sekizinci maddesi beşinci satıra (hükümleri) kelimesinin ilâvesiyle kabul edilmiştir.

Elli dördüncü madde: Hükümetin kırk dokuzuncu maddesine (daire ve müesseselerin sırlarına taallük etmemek şartıyla) kaydı ilâve edilmiştir.

Elli beşinci madde: Hükümetin ellinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Elli altıncı madde: Borsa, ticaret odası ve sanayi odalarının; bu nevi teşekküllerin kurulduğu başka yerlerde muhabir üye veya fahri üye bulundurmasının odaların mütekabil samimiyet ve iş birliği duygusunu zedeliyeceğini düşünen komisyonumuz, muhabir üye ve fahri üyelerin ancak bu nevi teşekküllerin kurulmadığı yerlerde bulundurulmasını faydalı mütalâa ederek maddeyi bu maksada göre değiştirmiştir.

Seçime istinat eden bir müessesenin bünyesine yönetim kurullarının tâyin ve takdirine bağlı kimselerin istişari de olsa katılmalarını Komisyonumuz doğru görmemiş ve son fıkrayı kaldırmıştır.

Elli yedinci madde: Hükümetin elli ikinci maddesi kabul edilmiştir.

Elli sekizinci madde: Bu maddeye emeklilik haklarını açıklayıcı hükümler ilâve edilmiştir.

Elli dokuzuncu madde: Hükümetin elli dördüncü maddesi kabul edilmiştir.

Altmışınca madde: Hükümetin elli beşinci maddesi olduğu gibi kabul edilmiştir. Hükümetin elli altıncı maddesi, sanayi odaları bu kanunun bünyesine alındığı için kaldırılmıştır.

Altmış birinci madde: Aidatta zamanasını hükümlerini tesbit etmek üzere Komisyonumuz tarafından tasarıya konmuştur.

Altmış ikinci madde: (Hükümetin elli yedinci maddesi) kabul edilmiştir.

Altmış üçüncü madde: Hükümetin elli sekizinci maddesi kabul edilmiştir.

Birinci geçici madde : Hükümetin teklifi olduğu gibi kabul edilmiştir.

İkinci geçici madde : Halen mevcut Türk yabancu Ticaret Odaları için konmuştur.

Üçüncü geçici madde : Hükümetin üçüncü geçici maddesi kabul edilmiştir.

Dördüncü geçici madde : Sanayicilerin ayrı oda ve birlik kurumları esası kabul edildiğine göre Millî Korunma Kanununa göre teşekkül

eden birliğin vazifesi kalmıyacağı mütalâa edilmiştir.

Beşinci geçici madde : Gelir Vergisi esaslarına göre vergi tahsil edilebileceğinden, bu kanunda görüşülen Gelir Vergisi esasından aidat tahakkuku sisteminin adı geçen kanunun tatbikına bırakılmasına ve bu müddet zarfında Kazanç Vergisi esasından aidat tahakkuk ettirilmemesine mesnet olmak üzere konmuştur.

Altmış dördüncü madde : Hükümetin elli dokuzuncu maddesi kabul edilmiştir.

Altmış beşinci madde : Hükümetin altmışıncı maddesi kabul edilmiştir.

Kanutayın tasvibine aredilzmeğe üzere yüksek Bakışanlığa sunulur.

Bu kanunda sözcü

| | | |
|------------------|-----------|-----------|
| Ticaret Ko. Baş. | Sözcü | Kâtip |
| Ankara | Gazianteb | Niğde |
| A. Çubukcu | C. Alevli | H. Ulusoy |

| | | |
|---------------------------|-------------------|-----------------------|
| Afyan K. M. Aşkar | Amasya E. Uras | Aydın Dr. S. Akın |
| | | İmzada bulunamadı |
| Aydın E. Bilgen | | Bilecik R. Bozüyük |
| İmzada bulunamadı | | İmzada bulunamadı |
| İçel H. Atalay | Kars A. Sürmen | Kayseri H. Ürkün |
| İmzada bulunamadı | | İmzada bulunamadı |
| Kırklareli Ş. Ödül | Tokad R. Önder | Trabzon A. R. Işıl |
| | İmzada bulunamadı | |
| | Trabzon | Van |
| 28 nci maddeye muhalifin. | M. Yarımbyık | M. Koçak |
| | | |
| | Yozgad | |
| | Z. Arkant | |
| | İmzada bulunamadı | |

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu tasarısı

Bölüm : I

Genel hükümler

Tarif

MADDE 1. — «Ticaret ve sanayi odaları», «Ticaret borsaları» ve «Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği», bu kanunda yazılı esaslar dairesinde meslek hizmetleri görmek, meslekî ahlâkı korumak, ticaret ve sanayiın genel menfaatlere uygun surette gelişmesine çalışmak ve bu maksatlarla verilecek işleri yapmak üzere kurulan tüzel kişiliği haiz kamu kurumlarıdır.

Kuruluş

MADDE 2. — Ticaret ve sanayi odaları, oda kurulması istenen yerde müseccel tâcirlerin % 70 inin talepte bulunmaları ve bunların, odanın bu kanunda gösterilen görevleri yapabilmesi için lüzumlu miktarda geliri sağlayacak aidatı taahhüt etmeleri şartıyla, Ticaret Bakanlığınca verilecek izin üzerine kurulur.

Ticaret borsaları, ticari ihtiyaçların lüzumlu kıldığı yerlerde Ticaret Bakanlığınca kurulur.

Odaların faaliyet bölgeleri Ticaret Bakanlığınca tesbit olunur.

Borsaların faaliyet bölgeleri buldukları şehrin belediye hudutlarıdır.

Odaların görevleri

MADDE 3. — Ticaret ve sanayi odalarının görevleri şunlardır:

a) Meslekî ahlâkı korumak ve ticaret ve sanayiın genel menfaatlere uygun surette gelişmesine çalışmak,

b) Ticaret ve sanayii ilgilendiren malûmat ve haberleri derliyerek uygun araçlarla ilgililerin bilgilerine iletme, resmî makamlarca istenecek malûmatı vermek ve bilhassa ticaret ve sanayi erbabının mesleklerinin ierasında

EKONOMİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu tasarısı

Bölüm : I

Genel hükümler

Tarif

MADDE 1. — «Ticaret ve sanayi odaları», «Ticaret borsaları» ve «Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği», bu kanunda yazılı esaslar dairesinde meslek hizmetleri görmek, meslekî ahlâk ve tesanüdü korumak, ticaret ve sanayiın genel menfaatlere uygun surette gelişmesine çalışmak ve bu maksatlarla verilecek işleri yapmak üzere kurulan tüzel kişiliği haiz kamu kurumlarıdır.

Kuruluş

MADDE 2. — Ticaret ve sanayi odaları, oda kurulması istenen yerde müseccel tacirlerin % 60 ının talepte bulunmaları ve bunların, odanın bu kanunda gösterilen görevleri yapabilmesi için lüzumlu miktarda geliri sağlayacak aidatı taahhüt etmeleri şartıyla, Ticaret Bakanlığınca verilecek izin üzerine kurulur.

Ticaret borsaları, ticari ihtiyaçların lüzumlu kıldığı yerlerde Ticaret Bakanlığınca kurulur.

Odaların faaliyet bölgeleri Ticaret Bakanlığınca tesbit olunur.

Borsaların faaliyet bölgeleri buldukları şehrin belediye hudutlarıdır.

Odaların görevleri

MADDE 3. — Ticaret ve Sanayi odalarının görevleri şunlardır:

a) Meslekî ahlâk ve tesanüdü korumak ve ticaret ve sanayiın genel menfaatlere uygun surette gelişmesine çalışmak;

b) Ticaret ve sanayii ilgilendiren malûmat ve haberleri derliyerek uygun araçlarla ilgililerin bilgilerine iletme, resmî makamlarca istenecek malûmatı vermek ve bilhassa ticaret ve sanayi erbabının mesleklerinin ierasında ihtiya-

TİCARET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları ile Sanayi Odaları, Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birlikleri ile Sanayi Odaları Birlikleri kurulması hakkında Kanun tasarısı

Bölüm : I

Genel hükümler

Tarif

MADDE 1. — «Ticaret Odaları ve Sanayi Odaları», Ticaret Borsaları Kanunda yazılı esaslar dairesinde meslek hizmetleri görmek, meslekî ahlâk ve tesanüdü korumak, ticaret ve sanayiın genel menfaatlere uygun surette gelişmesine çalışmak ve bu maksatlarla verilecek işleri yapmak üzere kurulan tüzel kişiliği haiz kamu kurumlarıdır.

Kuruluş

MADDE 2. — Ticaret ve Sanayi Odaları, oda kurulması istenen yerde müseccel tacirlerin yüzde 60 ının talepte bulunmaları şartıyla, Ticaret Bakanlığınca verilecek izin üzerine kurulur.

Ticaret borsaları, ticari ihtiyaçların lüzumlu kıldığı yerlerde Ticaret Bakanlığınca kurulur.

Odaların faaliyet bölgeleri Ticaret Bakanlığınca tesbit olunur.

Borsaların faaliyet bölgeleri buldukları şehrin belediye hudutlarıdır.

Odaların görevleri

MADDE 3. — Ticaret ve Sanayi odalarının görevleri şunlardır :

a) Meslekî ahlâkı ve tesanüdü korumak, ticaret ve sanayiın genel menfaatlere uygun surette gelişmesine çalışmak,

b) Ticaret ve sanayiî ilgilendiren malûmat ve haberleri derliyerek uygun araçlarla ilgililerin bilgilerine iletmek, resmî makamlarca istenecek malûmatı vermek ve bilhassa ticaret ve sanayi erbabının mesleklerinin icrasında ihtiya-

Hü.

da ihtiyacı olabilecek her çeşit malûmatı, müracaatları üzerine, kendilerine vermek veya bunların elde edilmesini kolaylaştırmak,

c) Ticaret ve sanayie ait her türlü incelemeleri yapmak, bölgeleri içindeki iktisadi ve ticari faaliyetlere ait endeks ve istatistikler yapmak, başlıca maddelerin piyasa fiyatlarını takip ve kaydeylemek,

ç) Tüzükte gösterilecek ticarete ait belgeleri tanzim ve tasdik etmek,

d) Sair mevzuatın verdiği görevlerle Ticaret ve Ekonomi Bakanlıklarınca verilecek görevleri yapmak,

e) Mevzuatla Ticaret Bakanlığına ve bu Bakanlığa bağlı müesseselere verilen işlerin odalara tevdiî halinde bunları yapmak,

f) Meslek faaliyetlerine ait mevzular hakkında Bakanlıklara, illere ve belediyelere tekliflerde ve dileklerde bulunmak,

g) Bölgeleri içindeki ticari örf ve teamülleri tesbit etmek.

Odalar bunlardan başka :

a) Ticaret mallarının vasıf, keyfiyet ve kemmiyetlerinin tâyinine mahsus laboratuvarlar kurabilir ve bunlara iştirak edebilirler.

b) Ticaret ve sanat kursları açabilir, memleket içinde ve dışında iktisadi bilimler için öğrenci okutabilir ve stajyerler bulundurabilirler.

c) İlgililerin talebi halinde, ticari ihtilâflarda hakem olabilirler.

ç) Ticaret ve sanayi erbabınca riayet edilmesi mecburi meslekî kararlar alabilirler.

d) Mahallî veya bölge sergileri, panayırlar, umumi mağazalar, depolar ve mevzuları dâhilinde kulüpler, müzeler ve kütüphaneler açabilirler.

Borsaların görevleri

MADDE 4. — Ticaret borsalarının görevleri şunlardır :

a) Borsaya dâhil maddelerin, borsada alım ve satımını tanzim ve tescil etmek.

b) Alıcı ve satıcının teslim ve tesellüm ve tediye bakımından vecibelerini, her tipin asgari vasıflarını ve muamelelerin tasfiye şartlarıyla fiyatlar üzerine müessir şartları, ihtilâf

Eko. K.

cı olabilecek her çeşit malûmatı müracaatları üzerine, kendilerine vermek veya bunların elde edilmesini kolaylaştırmak ;

c) Ticaret ve sanayie ait her türlü incelemeleri yapmak, bölgeleri içindeki iktisadi ve ticari faaliyetlere ait endeks ve istatistikler yapmak başlıca maddelerin piyasa fiyatlarını takip ve kaydeylemek ;

ç) Tüzükte gösterilecek ticarete ait belgeleri tanzim ve tasdik etmek ;

d) Sair mevzuatın verdiği görevlerle Ticaret ve Ekonomi Bakanlıklarınca verilecek görevleri yapmak ;

e) Mevzuatla Ticaret Bakanlığına ve bu Bakanlığa bağlı müesseselere verilen işlerin odalara tevdiî halinde bunları yapmak ;

f) Meslek faaliyetlerine ait mevzular hakkında bakanlıklara, illere ve belediyelere tekliflerde ve dileklerde bulunmak ;

g) Bölgeleri içinde ticari örf ve teamülleri tesbit etmek ;

Odalar bunlardan başka :

a) Ticaret mallarının vasıf ve keyfiyetinin tâyinine yarıyacak lâboratuvarlar kurabilir ve bunlara iştirak edebilirler.

b) Ticaret ve sanat kursları açabilir, memleket içinde ve dışında iktisadi bilimler için öğrenci okutabilir ve stajyerler bulundurabilirler.

c) İlgililerin talebi halinde; ticari ihtilâflarda hakem olabilirler.

ç) Ticaret ve sanayi erbabınca riayet edilmesi mecburi meslekî kararlar alabilirler.

d) Mahallî veya bölge sergileri, panayırlar, umumi mağazalar, depolar ve mevzuları dâhilinde kulüpler, müzeler ve kütüphaneler açabilirler.

Borsaların görevleri

MADDE 4. — Ticaret borsalarının görevleri şunlardır :

a) Borsaya dâhil maddelerin, borsada alım ve satımını tanzim ve tescil etmek,

b) Alıcı ve satıcının teslim ve tesellüm ve tediye bakımından vecibelerini, her tipin asgari vasıflarını ve muamelelerin tasfiye şartlarıyla fiyatlar üzerine müessir şartları, ihtilâf husu-

Ti. K.

ci olabilecek her çeşit malûmatı, müracaatları üzerine, kendilerine vermek veya bunların elde edilmesini kolaylaştırmak,

c) Ticaret ve sanayie ait her türlü incelemeleri yapmak, bölgeleri içindeki iktisadi, ticari ve sınai faaliyetlere ait endeks ve istatistikler yapmak, başlıca maddelerin piyasa fiyatlarını takip ve kaydeylemek,

ç) Tüzükte gösterilecek ticaret ve sanayie ait belgeleri tanzim ve tasdik etmek,

d) Sair mevzuatın verdiği görevlerle Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca verilecek görevleri yapmak,

e) Mevzuatla, Ticaret ve Ekonomi Bakanlığınca ve bu bakanlığa bağlı müesseselere verilen işlerin odalara tevdi halinde bunları yapmak,

f) Meslek faaliyetine ait mevzular hakkında bankalara, illere ve belediyelere tekliflerde ve dileklerde bulunmak,

g) Bölgeleri içindeki ticari örf ve teamülleri tesbit etmek.,

Odalar bunlardan başka :

a) Ticaret mallarının vasıf ve keyfiyetinin tâyinine yarayıcı lâboratuvarlar kurabilir veya bunlara iştirak edebilirler.

b) Ticaret ve sanat kursları açabilirler. Memleket içinde ve dışında iktisadi bilimler için öğrenci okutabilir ve stajiyer bulundurabilirler.

c) İlgililerin talebi halinde, ticari ihtilâflarda hakem olabilirler,

ç) Ticaret ve sanayi erbabınca riayet edilmesi mecburi meslekî karar alabilirler..

d) Mahallî veya bölge sergileri, panayırlar, umumi mağazalar, depolar ve mevzuları dâhilinde kulüpler, müzeler ve kütüphaneler açabilirler.

Borsaların görevleri

MADDE 4. — Ticaret borsalarının görevleri şunlardır:

a) Borsaya dâhil maddelerin, borsada alım ve satımını tanzim ve tescil etmek;

b) Alıcı ve satıcının teslim ve tesellüm ve te-diye bakımından vecibelerini, her tipin asgari vasıflarını ve muamelelerin tasfiye şartlarıyla fiyatlar üzerinde müessir şartları, ihtilâf husu-

Hü.

husulünde (İhtiyari) tahkim usullerini gösteren ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin tasdiğiyle tekemmül eden genel kaide ve hükümler vücuda getirmek,

c) Millî ve milletlerarası piyasaları takip ederek bir fiyat istihbarat hizmeti görmek,

ç) Laboratuvar ve teknik bürolar kurmak,

d) Sair mevzuatın verdiği görevlerle, Ticaret Bakanlığınca verilecek görevleri yapmak,

e) Mevzuatla Ticaret Bakanlığınca ve bu Bakanlığa bağlı müesseselere verilen işlerin borsalara tevdi halinde bunları yapmak.

İlham ve temsil

MADDE 5. — Oda ve borsaları, yönetim kurulu başkanları veya başkanvekilleri veyahut tekil edecekleri kimseler temsil ederler.

Yönetim Kurulu Başkanları veya başkanvekilleriyle diğer bir üyenin, müşterek imzaları oda veya borsaları ilzam eder.

Ehliyet

MADDE 6. — Oda ve borsalar, gayrimenkul mal almaya, satmaya ve ruhsatnameye, ödünç para almaya, bağışta bulunmaya yetkilidirler.

Ajanlıklar

MADDE 7. — Ticaret ve sanayi odaları, Meclis kararıyla bölgeleri içinde ajanlıklar açabilirler.

Mahallî tacir ve sanayicilerden biri ajan olarak tayin edilebileceği gibi, bu görev, oda tarafından tayin olunacak bir memura da gördürülebilir.

Ajanlığın faaliyet bölgesi, görev ve yetkileri bağlı bulunduğu oda meclisi tarafından tesbit olunur.

Kayıt zorunda olanlar

MADDE 8. — Tacir sıfatını haiz bileümler gerçek ve tüzelkişilerle şubeleri ve fabrikaları, buldukları yerin ticaret ve sanayi odalarına

Eko. K.

lünde ihtiyari tahkim usullerini gösteren ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin tasdiğiyle tekemmül eden genel kaide ve hükümler vücuda getirmek,

c) Millî ve Milletlerarası piyasaları takip ederek bir fiyat istihbarat hizmeti görmek,

ç) Laboratuvar ve teknik bürolar kurmak,

d) Sair mevzuatın verdiği görevlerle, Ticaret Bakanlığınca verilecek görevleri yapmak,

e) Kendi işleriyle ilgili mevzuatla Ticaret Bakanlığınca ve bu Bakanlığa bağlı müesseselere verilen işlerin borsalara tevdi halinde bunları yapmak.

İlham ve temsil

MADDE 5. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ehliyet

MADDE 6. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ajanlıklar

MADDE 7. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Kayıt zorunda olanlar

MADDE 8. — Tacir ve sanayici sıfatını haiz bileümler gerçek ve tüzelkişilerle şubeleri ve fabrikaları buldukları yerin ticaret ve sanayi

Ti. K.

lünde tahkim usullerini gösteren ve Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin tasdikiyle tekemmül eden genel kaide ve hükümler koymak;

e) Milli ve milletlerarası piyasaları takip ederek fiyat istihbaratı hizmeti görmek;

ç) Laboratuvar ve teknik bürolar kurmak;

d) Sair mevzuatın verdiği görevlerle, Ticaret ve Ekonomi Bakanlığınca verilecek görevleri yapmak;

e) Mevzuatla Ticaret ve Ekonomi Bakanlığınca ve bu Bakanlığa bağlı müesseselere verilen işlerin borsalara tevdi halinde bunları yapmak.

MADDE 5. — Hükümet metni aynen kabul edilmiştir.

Ehliyet

MADDE 6. — Oda ve borsalar, meclisleri kararıyla gayrimenkül mal almaya, satmaya ve rehin etmeye, ödünç para almaya, sosyal yardımlarda bulunmaya yetkilidir.

Ajanlıklar

MADDE 7. — Bir yerde mevcut tacir ve sanayicilerin miktarı orada başlı başına bir odayı yaşatmaya kâfi gelmediği takdirde oradaki tacir ve sanayicinin % 60 ının yazılı talebi üzerine bağlı bulunduğu mülki teşkilât bölgesi içindeki en yakın ticaret odasına ajanlık olarak katılabilir.

Ajanın mahallî tacirden olması şarttır.

Ajanlığın kaldırılması da kuruluşundaki esaslara göre yapılır.

Kayıt zorunda olanlar

MADDE 8. — Tacir ve sanayici sıfatını haiz bileümle gerçek ve tüzel kişilerle şubeleri ve fabrikaları, buldukları yerin ticaret odalarına, sa-

Hü.

ajanlıklarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Devletin, özel idarelerin ve belediyelerin sermayesiyle kurulmuş veya bunların iştirakleri olan tüzelkişiliği haiz, gerek sözleşme ile ve gerek özel kanunlarla kurulmuş, müesseseler ve bunların şubeleri buldukları yerin ticaret ve sanayi odalarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Müstakil sermaye veya müstakil muhasebesi olan veya muhasebesi merkezde tutulduğu ve munhasıran muayyen sermaye ile çalışmadığı halde kendi başına ticari muamele yapan yerler şube addolunur.

Ticaret borsalarına dâhil maddelerin alımı veya satımı ile iştigal edenler, ayrıca buldukları yerin ticaret borsalarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Bu mecburiyetlere riayet etmeyenlerin kayıtları oda ve borsalarca re'sen yapılır ve kendilerine tebliğ edilir.

Odaya ve borsaya kaydolan tacirlerin durumlarında vukua gelen, Ticaret Kanununa göre tescil ve ilân gerekli, her çeşit değişikliklerin vukuundan itibaren bir ay içinde oda ve borsaya bildirilmesi mecburidir.

Bütçeler

MADDE 9. — Odalarla ajanlıklarının ve borsaların bütçeleri, (birlikçe hazırlanacak tipe ve tesbit olunacak) muhasebe usullerine uygun olarak yönetim kurullarınca ihzar ve meclislerce tasdik olunur.

Bütçelerden sarfiyat oda ve borsa yönetim kurulları başkanları veya başkan vekilleriyle genel kâtiplerin müşterek imzalarıyla, ajanlık bütçelerinden ise ajanın imzasıyla yapılır.

Bölüm : II

Teşkilât

Uzuvlar

MADDE 10. — Oda ve borsaların uzuvları şunlardır:

- a) Meslek kurulları;

Elko. K.

odalarına ve ajanlıklarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Devletin, Özel İdarelerin ve belediyelerin sermayesiyle kurulmuş veya bunların iştirakleri olan tüzelkişiliği haiz, gerek sözleşme ile ve gerek özel kanunla kurulmuş, müesseseler ve bunların şubeleri buldukları yerin ticaret ve sanayi odalarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Müstakil sermayesi veya müstakil muhasebesi olan veya muhasebesi merkezde tutulduğu ve munhasıran muayyen sermaye ile çalışmadığı halde kendi başına ticari muamele yapan yerler şube addolunur.

Ticaret borsalarına dâhil maddelerin alımı veya satımı ile iştigal edenler, ayrıca buldukları yerin Ticaret Borsalarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Bu mecburiyetlere riayet etmeyenlerin kayıtları oda ve borsalarca re'sen yapılır ve kendilerine tebliğ edilir.

Odaya ve borsaya kaydolan tacirlerin durumlarında vukua gelen, Ticaret Kanununa göre tescil ve ilân gerekli, her çeşit değişikliklerin vukuundan itibaren bir ay içinde oda ve borsaya bildirmesi mecburidir. f

Bütçeler

MADDE 9. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Bölüm : II

Teşkilât

Uzuvlar

MADDE 10. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ti. K.

nayi odalarına ve ajanlıklarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Devletin özel idarelerin ve belediyelerin sermayeliyle kurulmuş veya bunların iştirakleri olan tüzelkişiliği haiz, gerek sözleşme ile ve gerek özel kanunla kurulmuş, müesseseler ve bunların şubeleri buldukları yerin ticaret ve sanayi odalarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Müstakil sermayesi veya müstakil muhasebesi olan veya muhasebesi merkezde tutulduğu ve münhasıran muayyen sermaye ile çalışmadığı halde kendi başına ticari muamele yapan yerler şube addolunur.

Ticaret borsalarına dâhil maddelerin alım veya satımı ile iştigal edenler, ayrıca buldukları yerin ticaret borsalarına kaydolanmaya mecburdurlar.

Ticaret borsalarına kaydolmak için tacir olmak şart değildir.

Bu mecburiyetlere riayet etmeyenlerin kayıtları oda ve borsalara re'sen yapılır ve kendilerine tebliğ olunur.

Odaya ve borsaya kaydolunan tacirlerin durumlarında vukua gelen, Ticaret Kanununa göre tescil ve ilânı gerekli, her çeşit değişikliklerin, vukuundan itibaren bir ay içinde, oda ve borsaya bildirilmesi mecburidir.

Bütçeler

MADDE 9. — Odalarla ajanlıklarının ve borsaların bütçeleri muhasebe usullerine uygun olarak yönetim kurullarınca hazırlanır ve meclislerce tasdik olunur.

Bütçelerden sarfiyat, oda ve borsa yönetim kurulları başkanları veya başkanvekilleriyle genel kâtiplerin müşterek imzalarıyla, ajanlık bütçelerinden ise ajanın imzasıyla yapılır.

Bölüm : II

Teşkilât

Uzuvlar

MADDE 10. — Oda ve borsaların uzuvları şunlardır :.

- a) Meslek kurulları,

Hü.

- b) Meclis;
- c) Yönetim Kurulu.

Uzuvlara seçileceklerde aranacak vasıflar ve seçim usulleri tüzükte gösterilir.

Meslek Kurulu

MADDE 11. — Meslek Kurulları, tüzükte yazılı esaslara göre tesbit edilecek meslek guruplarınca seçilecek 5-7 kişiden terekküp eder. Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir. Kurul, kendi arasından bir başkan ve bir başkanvekili seçer.

Meslek Kurulunun görevleri

MADDE 12. — Oda ve borsa Meslek Kurullarının görevleri şunlardır:

- a) Oda veya borsa meclisi için üyelerini seçmek,
- b) Kendi mevzuları dâhilinde faydalı ve lüzumlu gördükleri tedbirleri, meclise veya yönetim kuruluna teklif etmek,
- c) Meclis veya yönetim kurulu tarafından kendi meslekleri dâhilindeki işler hakkında yapılacak müracaatları tetkik ederek cevaplandırmak.

Meclisler

MADDE 13. — Oda meclisi, ithalâtçı, ihracatçı ve sanayicileri ihtiva eden meslek kurullarınca seçilecek üçer ve diğer meslek kurullarınca, iktisadi önemlerine göre, seçilecek ikişer kişiden ibarettir.

Borsa meclisleri, her meslek kurulundan seçilecek ikişer kişiden teşekkül eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Oda ve borsa meclislerinin süreleri üç yıldır.

Meclis, kendi üyeleri arasından bir yıl için bir başkan ve bir başkanvekili seçer

Meclislerin görevleri

MADDE 14 — Oda ve borsa meclislerinin görevleri şunlardır:

- a) Oda veya borsa yönetim kurulu üyelerini seçmek,

Elas. K.

Meslek kurulu

MADDE 11. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Meslek kurulunun görevleri

MADDE 12. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Meclisler

MADDE 13. — Oda meclisi, ithalâtçı, ihracatçı ve sanayicileri ihtiva eden meslek kurullarınca seçilecek üçer ve diğer meslek kurullarınca, iktisadi önemlerine göre, seçilecek ikişer veya birer kişiden ibarettir.

Borsa meclisleri, her meslek kurulundan seçilecek ikişer kişiden teşekkül eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Oda ve borsa meclislerinin süreleri iki yıldır.

Meclis, kendi üyeleri arasından bir yıl için bir başkan ve bir başkanvekili seçer.

Meclislerin görevleri

MADDE 14. — Oda ve borsa meclislerinin görevleri şunlardır:

- a) Oda veya borsa yönetim kurulu üyelerini seçmek,

- b) Meclis,
- c) Yönetim kurulu,

Uzuvlara seçileceklerde aranacak vasıflar ve seçim usulleri Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak tüzükte gösterilir.

Meslek kurulu

MADDE 11. — Meslek kurulları, tüzükte yazılı esaslara göre tesbit edilen meslek gruplarınınca seçilecek 5 - 7 kişiden tereküp eder. Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir. Kurul, kendi arasından bir Başkan ve bir Başkanvekili seçer.

Meslek kurullarının süresi üç senedir.

Meslek kurulunun görevleri

MADDE 12. — Oda ve borsa meslek kurullarının görevleri şunlardır:

- a) Oda veya borsa meclisi için üyelerini seçmek,
- b) Kendi mevzuları dâhilinde faydalı ve lüzumlu gördükleri tedbirleri, meclise veya yönetim kuruluna teklif etmek,
- c) Meclis veya yönetim kurulu tarafından kendi meslekleri dâhilindeki işler hakkında yapılacak müracaatları tetkik ederek cevaplandırmak,

Meclisler

MADDE 13. — Oda meclisi, ithalâtçı, ihracatçı, sanayicileri ihtiva eden meslek kurullarınca seçilecek ikişer ve diğer meslek kurullarınca seçilecek birer kişiden ibarettir.

Borsa meclisleri, her meslek kurulundan seçilecek ikişer kişiden teşekkül eder.

Odalar ve borsa meclisleri için aynı miktarda da yedek seçilir.

Oda ve borsa meclislerinin süreleri üç yıldır.

Meclis, kendi üyeleri arasından bir yıl için bir başkan ve bir başkanvekili seçer.

Meclislerin görevleri

MADDE 14. — Oda ve borsa meclislerinin görevleri şunlardır:

- a) Oda veya borsa yönetim kurulu üyelerini seçmek,

b) Genel olarak oda ve borsaların gayelerinin gerçekleştirilmesi hususunda gereken her çeşit kararları ve tedbirleri almak,

c) Yönetim kurulu veya meslek kurulları tarafından yapılacak teklifleri inceleyip karara bağlamak,

ç) Riayeti mecburi meslekî kararlar almak,

d) Oda meclislerince bölgeleri dâhilindeki ticaret örf ve teamüllerini tesbit etmek,

e) Aylık muvazene ve münakale taleplerini tetkik ve tasdik etmek,

f) Hakem ve bilirkişi listelerini tasdik etmek,

g) Oda veya borsa üyeleri hakkında disiplin cezaları vermek,

h) Yıllık bütçe ve kesinhesapları tasdik ve yönetim kurulunu idare etmek,

i) Gayrimenkul alımına, satımına veya rehnedilmesine ve ödünç para alınmasına, bağışta bulunulmasına karar vermek,

j) Faaliyet bölgesi içinde ajanlık açılmasına karar vermek,

k) Borsaya tâbi maddelerden satış gününde tescil ettirilmek şartıyla borsa yerinin dışında alınıp satılabileceğini tesbit etmek,

l) İç yönetmeliği tetkik ve tasdik etmek,

Yönetim Kurulları

MADDE 15. — Oda ve Borsa Yönetim Kurulları, Meclisin kendi üyeleri arasından bir yıl için seçeceği 5-11 kişiden tereküp eder. Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Kurul kendi arasından bir Başkan ve bir Başkanvekili seçer.

Yönetim Kurullarının görevleri

MADDE 16. — Oda ve Borsa Yönetim Kurullarının görevleri şunlardır :

a) Mevzuat ve Meclis kararları dairesinde Oda veya Borsa işlerini yürütmek,

b) Bütçeyi, kesinhesabı ve münakale tek-

b) Genel olarak oda ve borsaların gayelerinin gerçekleştirilmesi hususunda gereken her çeşit kararları ve tedbirleri almak ,

c) Yönetim kurulu veya meslek kurulları tarafından yapılacak teklifleri inceleyip karara bağlamak,

ç) Riayeti mecburi meslekî kararlar almak,

d) Bölgeleri dâhilindeki ticaret örf ve teamüllerini tesbit etmek,

e) Aylık muvazeneyi tetkik ve tasdik etmek,

f) Münakale taleplerini kabul veya reddetmek,

g) Hakem ve bilirkişi listelerini tasdik etmek,

h) Oda veya borsa üyeleri hakkında disiplin cezaları vermek,

i) Yıllık bütçe ve kesinhesapları tasdik ve yönetim kurulunu ibra etmek veya mesuliyetleri görülenler hakkında takibata karar vermek,

j) Gayrimenkul alımına, satımına veya rehnedilmesine ve ödünç para alınmasına, bağışta bulunulmasına karar vermek,

k) Faaliyet bölgesi içinde ajanlık açılmasına karar vermek,

l) Borsaya tâbi maddelerden satış gününde tescil ettirilmek şartıyla hangilerinin borsa yerinin dışında alınıp satılabileceğini tesbit etmek,

m) İç yönetmeliği tetkik ve tasdik etmek,

Yönetim kurulları

MADDE 15. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Yönetim Kurullarının görevleri

MADDE 16. — Oda ve Borsa Yönetim Kurullarının görevleri şunlardır :

a) Mevzuat ve Meclis kararları dairesinde Oda veya Borsa işlerini yürütmek,

b) Bütçeyi, kesinhesabı ve münakale teklif-

b) Genel olarak oda ve borsaların gayelerinin gerçekleştirilmesi hususunda gereken her çeşit karar ve tedbirleri almak,

c) Yönetim kurulu veya meslek kurulları tarafından yapılacak teklifleri inceleyip karara bağlamak,

ç) Riayeti mecburi meslekî kararlar almak,

d) Bölgeleri dâhilindeki ticaret örf ve âdetlerini tesbit etmek,

e) Aylık muvazene ve münakale taleplerini tetkik ve tasdik etmek,

f) Hakem ve bilirkişi listelerini tasdik etmek,

g) Oda veya borsa üyeleri hakkında disiplin cezaları vermek,

h) Yıllık bütçe ve kesinhesapları tasdik ve yönetim kurulunu ibra etmek ve mesuliyeti görülenler hakkında takibata karar vermek,

i) Gayrimenkul alımına, satımına veya rehin edilmesine ve ödünç para alınmasına, sosyal yardımlarda bulunulmasına karar vermek,

k) Borsaya tâbi maddelerden satış gününden en çok üç gün zarfında tescil ettirilmek şartıyla borsa yerinin dışında alınıp satılabileceğini tesbit etmek,

l) İç yönetmeliği tetkik ve tasdik etmek,

m) Mesleklere ve meselelere göre ihtisas komisyonları kurmak

n) Ticari kefaletleri tasdik etmek.

Yönetim kurulları

MADDE 15. — Oda ve borsa yönetim kurulları, meclisin kendi üyeleri arasından bir yıl için seçeceği 5 - 11 kişiden terekküp eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Kurul kendi arasından bir başkan ve bir veya iki başkanvekili seçer.

Yönetim kurullarının görevleri

MADDE 16. — Odalar ve borsa yönetim kurullarının görevleri şunlardır:

a) Mevzuat ve Meclis kararları dairesinde oda veya borsa işlerini yürütmek,

b) Bütçeyi, kesinhesabı ve münakale tek-

liflerini ve bunlara mütaallik raporları Oda veya Borsa Meclisine vermek,

e) Aylık muvazeneyi Oda veya Borsa Meclisine tasdik ettirmek,

ç) Oda veya Borsa memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azillerini, terfi ve tecziyelerini iera etmek,

e) Hakem ve bilirkişi listelerini hazırlamak ve tasdik edilmek üzere Oda veya Borsa Meclisine vermek,

d) İhtar, tevbih veya para cezaları vermek, Oda veya Borsa Meclislerince verilen disiplin cezalarını tatbik etmek,

f) Tüzükte gösterilen belgeleri tasdik etmek,

g) Oda veya Borsanın bir yıl içindeki faaliyeti ve bölgesinin iktisadi durumu hakkında yıllık rapor hazırlayıp Oda veya Borsa Meclisine vermek,

i) İç yönetmeliği Meclisin tasdikından geçirmek,

Yönetim Kurulu görevlerinin devri

MADDE 17. — Yönetim kurulu, görevlerinden işlerin yapılması bakımından lüzumlu görülenleri yönetim kurulu üyelerinden birine veya genel kâtime devredebilir.

Toplantılar

MADDE 18. — Yönetim kurulu en az ayda dört defa; Meclis en az iki ayda bir defa, meslek kurulları lüzumu halinde toplanırlar.

Genel kâtip

MADDE 19. — Ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarının hariç muamelelerini tedvirle görevli birer genel kâtibi ve lüzumunda birer genel kâtip yardımcısı bulunur. Bunlar ilgili yönetim kurulu tarafından tâyin olunurlar.

Genel kâtibin hangi hallerde imzaya yetkili olduğu tüzükte gösterilir.

lerini ve bunlara müteallik raporları Oda veya Borsa Meclisine vermek,

e) Aylık muvazeneyi Oda veya Borsa Meclisine tasdik ettirmek,

ç) Oda veya Borsa memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azillerini, terfi ve tecziyelerini iera etmek,

e) Hakem ve bilirkişi listelerini hazırlamak ve tasdik edilmek üzere Oda veya Borsa Meclisine vermek,

d) 40 ncı madde gereğince ihtar, tevbih veya 43 ncü maddeye göre para cezaları vermek, Oda veya Borsa Meclislerince verilen disiplin cezalarını tatbik etmek,

f) Tüzükte gösterilen belgeleri tasdik etmek,

g) Oda veya Borsanın bir yıl içindeki faaliyeti ve bölgesinin iktisadi durumu hakkında yıllık rapor hazırlayıp Oda veya Borsa Meclisine vermek,

i) İç Yönetmeliği Meclisin tasdikından geçirmek.

Yönetim Kurulu görevlerinin devri

MADDE 17. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Toplantılar

MADDE 18. — Oda ve Borsa Yönetim Kurulları en az ayda dört defa, Meclisler en az iki ayda bir defa, Meslek Kurulları lüzumu halinde toplanırlar.

Genel kâtip

MADDE 19. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ti. K.

liflerini ve bunlara mütâallik raporları oda veya borsa meclisine vermek,

c) Aylık muvazeneyi oda veya borsa meclisine tasdik ettirmek,

g) Oda veya borsa memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azillerini, terfi ve teşziyelerini icra etmek,

d) Kırkinci madde gereğince ihtar, tevbih veya 43 ncü maddeye göre para cezaları vermek, oda veya borsa meclislerince verilen disiplin cezalarını tatbik etmek,

e) Hakem ve bilirkişi listelerini hazırlamak ve tasdik edilmek üzere oda veya borsa meclisine vermek,

f) Ticari kefaletleri ve tüzükte gösterilen belgeleri tasdik etmek,

g) Oda veya borsanın bir yıl içindeki faaliyetini ve bölgesinin iktisadi durumu hakkında yıllık rapor hazırlayıp odalar veya borsa meclisine vermek,

i) İç yönetmeliği meclisin tasdikinden geçirmek.

Yönetim kurulu görevlerinin devri

MADDE 17. — Hükümet metni aynen kabul edilmiştir.

Toplantılar

MADDE 18. — Oda ve borsa yönetim kurulları en az haftada bir defa, meclisleri ve meslek kurulları lüzumu halinde her vakit ve her halde ayda bir defa kendiliklerinden toplanırlar.

Genel kâtip

MADDE 19. — Ticaret odaları ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarının, muamelelerini tedvirle görevli birer genel kâtibi ve lüzumunda birer genel kâtip yardımcısı bulunur.

Nüfusu 100 001 i geçen yerlerde genel kâtip yardımcısı birden fazla olabilir.

Bunlar, yönetim kurulları tarafından tâyin olunur.

Genel kâtibin hangi hallerde imzaya yetkili olduğu tüzükte gösterilir.

Hü.

Bölüm : III

Borsalara ait özel hükümler

Alım, satım

MADDE 20. — Ticaret borsalarında nümuue veya taunmuş tipler üzerine mal alınıp satılır..

Misliyattan olan veya mahallî ihtiyaçları karşılıyan maddelerle canlı hayvanlar da borsalarda muamele görececek maddeler arasına alınabilirler.

Az maddeli borsalar

MADDE 21. — Beşten az madde üzerine çalışan borsalarda, meclis, borsaya kayıtlı tacirler tarafından seçilir ve meslek kurullarının görevleri tüzükte gösterilecek şekillerde meclisce ifa olunur.

Borsaya tâbi maddeler

MADDE 22. — Borra kurulan yerlerde, hangi malların borsalarda alım ve satımının mecburi olduğu ve bunların en az miktarları, borsa meclisinin teklifi üzerine birlikçe tâyin ve mahallerinde ilân olunur.

Borsanın bulunduğu yerin belediye hudutları içinde, borsaya dâhil maddelerin en az miktarının üstünde kalan alım ve satımının borsa dışında yapılması yasaktır.

Bâzı maddelerin, muamelesi yapıldığı gün borsaya tescil ettirilmesi şartıyla, borsa yerinin dışında alınıp satılmasına meclisce önceden karar verilebilir ;

Ticaret Bakanlığı borsalara alınacak bu gibi istisnai kararları kısmen veya tamamen geçici veya daimî olarak yürürlükten kaldırabilir.

Borsanın bulunduğu yerdeki tacirlerle diğer yerdeki tacirler arasında yazışma veya telefonla yapılan alım ve satım muamelelerinin borsadan geçirilmesi mecburi değildir.

Borsa ajanı

MADDE 23. — Kendi adına ve hesabına muamele yapmıyarak yalnız borsadaki alım ve satımlarda aracılığı meslek edinen ve başka hiçbir iş

Flko. K.

Bölüm : III

Borsalara ait özel hükümler

Alım, satım

MADDE 20. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Mahdut maddeli Borsalar

MADDE 21. — Beşten az madde üzerine çalışan Borsalarda, Meclis, Borsaya kayıtlı tacirler tarafından seçilir ve Meslek Kurullarının görevleri tüzükte gösterilecek şekillerde Meclisce ifa olunur.

Borsaya tâbi maddeler

MADDE 22. — Borsa kurulan yerlerde, hangi malların Borsalarda alım ve satımının mecburi olduğu ve bunların en az miktarları Borsa Meclisinin teklifi üzerine Birlikçe tâyin ve mahallerinde ilân olunur.

Borsanın bulunduğu yerin Belediye hudutları içinde, Borsaya dâhil maddelerin en az miktarının üstünde kalan alım ve satımının Borsa dışında yapılması yasaktır.

Bâzı maddelerin, muamelesi yapıldığı gün Borsaya tescil ettirilmesi şartıyla, Borsa yerinin dışında alınıp satılmasına Meclisce önceden karar verilebilir. Ticaret Bakanlığı Borsalara alınacak bu gibi istisnai kararları kısmen veya tamamen geçici veya daimî olarak yürürlükten kaldırabilir.

Borsanın bulunduğu yerdeki tacirlerle diğer yerdeki tacirler arasında her çeşit telli ve telsiz vasıtalarla yapılan yayıma ve konuşmalara müstenit alım ve satım muamelelerinin Borsadan geçirilmesi mecburi değildir.

Borsa ajanı

MADDE 23. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ti. K.

Bölüm: III

Borsalara ait özel hükümler

Alım satım

MADDE 20. — Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Az maddeli borsalar

MADDE 21. — Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Borsaya tâbi maddeler

MADDE 22. — Borsa kurulan yerlerde, hangi malların borsalarda alım ve satımının mecburi olduğu ve bunların en az miktarları, borsa meclisinin teklifi üzerine birlikçe tâyin ve mahallerinde ilân olunur.

Borsanın bulunduğu yerin belediye hudutları içinde, borsaya dâhil maddelerin en az miktarının üstünde kalan alım ve satımının borsa dışında yapılması yasaktır.

Bâzi maddelerin, muamelesi en geç yapıldığı günü takip eden iki iş günü içinde borsaya tescil ettirilmesi şartıyla, borsa yerinin dışında alınıp satılmasına meclisçe önceden karar verilebilir. Ancak Ticaret ve Ekonomi Bakanlığı borsalarca alınacak bu gibi istisnai kararları kısmen veya tamamen geçici veya daimi olarak yürürlükten kaldırabilir.

Borsanın bulunduğu yerdeki tâcirlerle diğer yerdeki tacirler arasında yazışma veya telefonla yapılan alım ve satım muamelelerinin borsadan geçirilmesi mecburidir.

Borsa Ajansı

MADDE 23. — Kendi adına ve hesabına muamele yapmıyarak yalnız borsadaki alım ve satımlarda aracılığı meslek edinen ve başka

Hü.

Ekko. K.

ile uğraşmıyan borsa aracılara «Borsa ajanı» denir.

Borsaya dâhil maddeler üzerine borsa ajanlarından başka kimse aracılık edemez. Borsaya kayıtlı üyeler borsada doğrudan dozruya alım ve satım yapabilirler.

Borsa ajanlarının Türk vatandaşı olması mecburi olup, görevleri ve hakları, riayet edecekleri kaideler, tâbi olacakları şartlar ve haiz olacakları vasıflar tüzükte gösterilir.

Borsa ajanları, aracılık ettikleri muamelenin satış veya alış bedeli üzerinden en çok % 1,5 a kadar ücret alırlar. Bu ücretin miktarı, borsa yönetân kurulunca teklif ve birlikçe tasdik olunacak tarife ile tâyin olunur.

Özet yönetmelikleri

MADDE 24. — Ticaret borsalarında alım ve satım muamelelerinin nasıl yapılacağı Borsa meclislerince ihsar ve birlikçe tasdik olunacak özel yönetmeliklerde gösterilir.

Vâdeli muamele yapan borsaların takip edecekleri usuller tüzükte gösterilir.

Özel yönetmelikler

MADDE 24. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

T. K.

hiçbir işle uğraşmayan borsa aracılara «Borsa ajanı» denir.

Borsaya dâhil maddeler üzerine borsa ajanlarından başka kimse aracılık edemez. Borsaya kayıtlı üyeler borsada doğrudan doğruya alım ve satım yapabilirler.

Borsa ajanlarının Türk vatandaşı olması mecburi olup, görevleri ve hakları, riayet edecekleri kaideler, tâbi olacakları şartlar ve haiz olacakları vasıflar tüzükte gösterilir.

Borsa ajanlarının borsaca ödenecek aylık ücret veya yapılacak muameleden alınacak nispi ücret mukabilinde çalıştırılması, aylık ücretin miktarı ve nispi ücret mukabilinde çalışması halinde aracılık yaptığı muamelelerden alınacak olan bu ücretin nispeti borsa meclislerince tesbit ve birlik yönetim kurulunca tasdik olunur.

Nispi ücret alınması halinde bu miktar muamele kıymetinin yüzde bir buçüğünü geçemez.

Ajana aylık ücret verildiği takdirde muamele yaptıranlardan alınacak olan nispi ajanlık ücretinin bir yıl zarfındaki tutarı ajana verilen aylık ücretin senelik tutarından fazla olması halinde artan para, borsaya gelir kaydolunur.

Özel yönetmelikler

MADDE 24. — Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Borsalarda Hükümet namına bulunacak murakıplar

MADDE 25. — Geliri 50 000 liradan fazla olan borsalarda, günlük, alım - satım muamelelerini ve fiyat temevvüçlerini tarafsız bir murakabe altında bulundurmak üzere, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca tâyin edilen bir murakıp bulunur.

Bu murakıpların ücreti borsa tarafından verilir. Ve miktarı Bakanlık ile borsa meclisleri arasında kararlaştırılır.

Murakıbın hak ve salâhiyetleri Bakanlık tarafından yapılacak bir tüzükle tesbit olunur.

Hü.

Eko. K.

Bölüm : IV

Oda ve borsaların gelirleri

Gelirler

MADDE 25. — Ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarının gelirleri şunlardır:

- a) Kayıt ücreti,
- b) Yıllık aidat,
- c) Munzam aidat,
- ç) Yapılan hizmetler karşılığı ücretler,
- d) Verilecek veya onanacak vesika bedelleri,
- e) Yayın bedelleri,
- f) Bağış ve yardımlar,
- g) Misil zamları,
- h) Para cezaları,
- i) İştirâkler kârı,
- j) Türlü gelirler,

Kayıt ücreti ve yıllık aidat

MADDE 26. — Tüzükte gösterilecek usullere göre tesbit olunacak dereceler üzerinden oda veya borsalara ilk kaydedileceklerden alınacak kayıt ücretiyle kayıtlı bulunanlardan tahsil olunacak yıllık aidat miktarı, yönetim kurulunca teklif ve meclislerce onanacak tarife ile tesbit olunur.

Fevkalâde dereceye girenlerin kayıt ücreti veya yıllık aidatları, sermayelerinin binde birini ve her halde 5 000 lirayı geçemez.

Derecelerini durumlarına uygun bulmayanlar tüzükte tesbit olunacak usuller dairesinde oda veya borsa meclislerince, Meclis kararlarına karşı da birliğe itiraz edebilirler. Birliğin kararı kesindir.

Bölüm : IV

Oda ve borsaların gelirleri

Gelirler

MADDE 25.. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Kayıt ücreti ve yıllık aidat

MADDE 26. — Tüzükte gösterilecek usullere göre tesbit olunacak dereceler üzerinden oda veya borsalara ilk kaydedileceklerden ilk defa alınacak kayıt ücreti, beyannamelerinde gösterdikleri sermayelerinin binde birini geçmemek üzere yönetim kurullarınca teklif ve meclislerce onanacak tarife ile tesbit olunur.

Ticaret ve sanayi odalarınca, odaya kayıtlı olanlardan her yıl, kayıt ücretleri, yıllık aidat olarak tahsil olunur.

Fevkalâde dereceye girenlerin kayıt ücreti veya yıllık aidatları, her halde 5 000 lirayı geçemez.

Derecelerini durumlarına uygun bulmayanlar tüzükte tesbit olunacak usuller dairesinde oda veya borsa meclislerine, meclis kararlarına karşı da birliğe itiraz edebilirler. Birliğin kararı kesindir.

Ti. K.

Geliri 50 000 liradan az olan yerlerde bu mura-kabe borsa idare heyetleri tarafından yapılır.

Bölüm : IV

Oda ve borsaların gelirleri

Gelirler

MADDE 26. — Ticaret ve sanayi odalarıyle ticaret borsalarının gelirleri şunlardır :

- a) Kayıt ücreti,
- b) Yıllık aidat,
- c) Munzam aidat,
- ç) Yapılan hizmetler karşılığı ücretler.
- d) Verilecek veya onanacak vesika harç-ları,
- e) Yayın gelirleri,
- f) Bağış ve yardımlar,
- g) Misil zamları,
- h) Para cezaları,
- i) İştirakler kârı,
- j) Türlü gelirler,
- k) Borsalarda tescil ücreti,
- l) Borsalarda ajanlık ücreti olarak alınan paralardan artanlar.

Kayıt ücreti ve yıllık aidat

MADDE 27. — Tüzükte gösterilecek usül-lere göre tesbit olunacak dereceler üzerinden oda veya borsalara ilk kaydedileceklerden alınacak kayıt ücretleriyle kayıtlı bulunanlardan tahsil olunaçak yıllık aidat miktarları yönetim kurullarınca teklif ve meclislerce onanacak ta-rife ile tesbit olunur. Fevkalâde dereceye giren-lerin kayıt ücreti veya yıllık aidatları, serma-yelerinin binde biridir. Ancak bu miktar 5 000 lirayı geçemez.

Derecelerini durumlarına uygun bulmıyan-lar tüzükte tesbit olunacak usuller dairesinde oda veya borsa meclislerine itiraz ederler.

Meclislerin kararı kesindir.

Hü.

Munzam aidat

MADDE 27. — Munzam aidat, asgari mükellefiyet hariç olmak üzere, Kazanç Vergisi aslının % 2 sini geçmemek kaydıyla yönetim kurullarınca teklif ve meclislere onanacak nispet dairesinde tahsil olunur.

Munzam aidatlar, yıllık aidatların bir mislini geçemez.

Kazanç Vergisine tâbi olmayan veya bu vergiden istisna edilenlerin munzam aidatları, yıllık aidatlarının % 10 udur.

Munzam aidatını oda veya borsalardan birine verenlerden diğer oda veya borsalarca ayrıca munzam aidat istenilmez.

Mütaaddit şubeleri bulunan müesseselerin munzam aidatı, her şubenin bulunduğu yerdeki oda veya borsaya o şubenin Kazanç Vergisi miktarı üzerinden ödenir. Şu kadarki, mütaaddit şubeleri olmakla beraber bilanço, kâr ve zarar hesaplarını merkezlerinde yapmak zaruretinde oldukları Ticaret Bakanlığınca kabul edilecek müesseseler, merkez ve şubelerinin munzam aidatlarını, Ticaret Bakanlığınca yapılacak dağıtımına göre merkez ve şubelerinin buldukları yerlerdeki oda veya borsalara öderler.

Ücretler ve vesika bedelleri

MADDE 28. — Mahiyetleri tüzükte gösterilecek hizmetler karşılığı alınacak ücretlerle ve-rilecek veya onanacak vesika bedelleri yönetim kurullarınca teklif ve meclislere tesbit olunur.

Fonlar

MADDE 29. — Oda ve borsalar, her yıl tahakkuk eden gelirlerinin % 10 unu birlik adına Ticaret Bakanlığının göstereceği millî bankalardan birine yatırmaya mecburdurlar.

Fonlardan, Birliğin giderlerinden başka hususlarda sarfiyat yapılması Ticaret Bakanlığının iznine bağlıdır.

Eko. K.

Munzam aidat

MADDE 27. — Munzam aidat, Ticaret ve sanayi odaları yönetim kurullarınca teklif ve meclislere onanacak nispet dairesinde ve her halde yıllık aidat miktarının bir mislinden fazla olmamak üzere tahsil olunur.

Mütaaddit şubeleri bulunan müesseselerin munzam aidatları, her şubenin bulunduğu yerdeki odaya o şubenin yıllık aidatı üzerinden ödenir.

Ücretler ve vesika bedelleri

MADDE 28. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Fonlar

MADDE 29. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ti. K.

Munzam aidat

MADDE 28. — Odalara kayıtlı bulunan tacir ve sanayicilerden alınacak munzam aidat odaların, borsaya kayıtlı olan tacirlerin borsaya ödiyecekleri munzam aidat borsaların gelirleri meyanına girer.

Her iki yere de kayıt mecburiyetinde olanlardan munzam aidat, odalarca tahsil olunup ayrı bir hesabı tutulur. Bu paranın ne miktarının borsalara ayrılacağını, hususiyetlerine göre, birlik yönetim kurulları tâyin eder.

Munzam aidat tüccar, sanayici veya borsacının o yıl zarfında yalnız ticaret ve borsa faaliyetlerinden dolayı ödedikleri Gelir Vergisinin yüzde ikisinden veya yıllık aidatın bir mislinde fazla olamaz.

Gelir Vergisine tâbi olmıyanlarla bu vergiden istisna edilenlerin munzam aidatı, yıllık aidatlarının bir katıdır.

Mütaaddit şubeleri bulunan müesseselerin munzam aidatı, her şubenin bulunduğu yerdeki oda veya borsaya ödediği aidatın bir katıdır.

Ücretler ve vesika harçları

MADDE 29. — Mahiyetleri ve neveleri tüzükte gösterilecek hizmetler karşılığı alınacak ücretlerle odalar ve borsa yönetim kurullarınca onanacak vesikalardan alınacak tasdik harcı ve verilecek diğer vesikalardan alınacak harçların miktarları Yönetim Kurullarının teklif ve meclislerin tasdikiyle tesbit olunur.

MADDE 30. — Odalar ve borsalar her yıl tahsil edilen gelirlerinin % 10 unu birlik adına Ticaret Bakanlığının göstereceği millî bankalardan birine yatırmaya mecburdur.

Bu paralardan, birliğin bütçe dâhilindeki giderlerinden başka hususlardaki sarfiyat, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının iznine bağlıdır.

Oda ve borsaların meclis ve yönetim kurulu üyelerine iştirak edecekleri toplantılar için

Hü.

Eko. K.

Bölüm : V

Uzuvların feshi, oda ve borsaların lâğvı ve tasfiyeleri

*Uzuvların feshi***MADDE 30. —**

a) Ticaret Bakanlığı, çalışmalarını meslekî ahlâk ve memleketin genel menfaatleriyle ahenkli olarak yürütmiyen veya görevlerini mevzuata göre yapmayan oda ve borsa uzuvları aleyhine Asliye Ticaret mahkemelerinde fesih dâvası açabilir. Mahkeme kararı kesindir.

b) Oda veya borsa meclisinin üçte ikisinin yazılı fesih talebi yerinde görüldüğü hallerde Ticaret Bakanlığı uzuvları feshedebilir.

Feshedilen oda ve borsa uzuvları yerine bu kanun ve tüzük hükümleri dâhilinde yenileri seçilir.

Lâğv ve tasfiye

MADDE 31. — Oda veya borsalara kayıtlı üyelerin % 50 sinin talebi üzerine meclisler, mevcutlarının dörtte üçü ile odanın veya borsanın lâğvına karar verebilirler. Toplantı nısbabı elde edilmediği takdirde, tüzükte gösterilecek esaslara göre meclisler bu kararı müzakere üzere tekrar toplantıya çağırılır. Bu toplantı için de aynı müzakere nısbabı aranır. Bu müzakere de nısbab elde edilmezse keyfiyet, birliğin tetkikına sunulur.

Birlik, lâğva veya devama karar verebilir. Birliğin kararı kesindir.

Lâğvedilen oda veya borsa Ticaret Kanununun anonim ortaklıkların tasfiyelerine ait hükümlerine göre tasfiye edilirler.

Tasfiye halinde menkul ve gayrimenkul mevcutlar paraya çevrilerek bu kanunda yazılı oda ve borsaların maksat ve görevleri dâhilinde sarfedilmek üzere birlik adına Ticaret Bakanlığının göstereceği bir millî bankaya yatırılır.

Bölüm : V

Uzuvların feshi, oda ve borsaların lâğvı ve tasfiyeleri

*Uzuvların feshi***MADDE 30. —**

a) Ticaret Bakanlığı, çalışmalarını meslekî ahlâk ve memleketin genel menfaatleriyle ahenkli olarak yürütmiyen veya görevlerini mevzuata göre yapmayan oda ve borsa uzuvları aleyhine asliye ticaret mahkemelerinde fesih dâvası açabilir. Mahkeme kararı kesindir.

b) oda veya borsa meclisinin üçte ikisinin yazılı fesih talebi yerinde görüldüğü hallerde Ticaret Bakanlığı uzuvları feshedebilir.

Feshedilen oda ve borsa uzuvları yerine bu kanun ve tüzük hükümleri dâhilinde yenileri seçilir. Yeni uzuv teşekkül edinceye kadar eski uzuv görevine devam eder.

Lâğv ve tasfiye

MADDE 31. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ti. K.

huzur hakkı verilmesi meclis ve yönetim kurulunun müşterek kararı ve birlik yönetim kurulunun tasdiki ile kabildir.

Bölüm : V

Uzuvların feshi, oda ve borsaların lâğvı ve tasfiyeleri

Uzuvların feshi

MADDE 31. — Ekonomi Komisyonu metni aynen kabul edilmiştir.

Lâğv ve tasfiye

MADDE 32. — Kayıtlı üyelerin % 60 mın yazılı talebi üzerine kayıtlı bütün üyeler toplanarak oda veya borsanın lâğvına karar verebilirler.

İlk toplantıya kayıtlı üyenin dörtte üçünün katılması şarttır. İlk toplantıda nisap elde edilemediği takdirde ikinci toplantıda mevcudun çoğunluğu ile karar verilir.

Kayıtlı üyeler çoğunluğu tarafından verilen bu karar birlik genel kurulunun tetkikına arz olunur. Birlik genel kurulunun kararı kesindir.

Kayıtlı üyeler genel kurulunun toplanma, müzakere ve karar verme şekilleri birlik genel kurulu tarafından yapılacak bir tüzükle tesbit olunur.

Birlik genel kurulu tarafından lâğvına karar verilen oda veya borsa, Ticaret Kanununun Anonim Ortaklıkların tasfiyelerine ait hükümlerine göre tasfiye olunur.

Tasfiye halinde menkul ve gayrimenkul mevcutlar paraya çevrilerek bu kanunda yazılı oda

Hü.

Ekö. K.

Bölüm : VI

Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği

Kuruluş

MADDE 32. — Odalar ve borsalar arasında, bu kanunda yazılı esaslara göre birlik ve beraberlik kurmak, oda ve borsaların tekâmül ve inkişafını sağlamak maksadiyle, Ticaret Bakanlığı tarafından «Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği» adıyla bir birlik kurulur.

Birliğin merkezi İstanbul'dadır.

Birliğin görevleri

MADDE 33. — Birliğin görevleri şunlardır :

- a) Oda ve borsaları temsil etmek,
- b) Oda ve borsaların aralarında veya bunların kendi aralarında çıkacak ihtilâfları çözmek,
- c) Muhasebe ve muamelâтта, birlik ve beraberlik sağlamak,
- ç) Türkiyenin iktisadi durumu hakkında raporlar hazırlamak,
- d) Yabancı memeketlerdeki, Ticaret Odaları ve Borsalar raporlarını incelemek ve Türkiye'yi ilgilendiren kısımları derleyip neşretmek,
- e) Milletlerarası Ticaret ve Sanayi Odaları Kongrelerinde Türkiye'yi temsil edecek olan üyeleri seçmek.
- f) Oda ve Borsalarda yapacağı tetkik ve teftiş sonuçlarını Ticaret Bakanlığına bildirmek,
- g) (Ticaret Bakanlığının muvafakati şartıyla) millî ve milletlerarası sergi ve panayır-lara iştirak ve yabancı memleketler Ticaret ve Sanayi Odalarının vekillik, mümessillik veya muhabirliğini kabul ve ifa etmek, millî ve milletlerarası meslekî teşekküllere üye olmak veya bu çeşit teşekküller kurmak, milletlerarası

Bölüm : VI

Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği

Kuruluş

MADDE 32. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Birliğin görevleri

MADDE 33. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ti. K.

ve borsaların maksat ve görevleri dâhilinde sarfedilmek üzere birlik adına Ticaret Bakanlığının göstereceği bir milli bankaya yatırılır.

Bölüm : VI

Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları (Birliği)

Kuruluş

MADDE 33. — Odalar ve borsalar arasında, bu kanunda yazılı esaslara göre birlik ve beraberlik kurmak, oda ve borsaların tekâmül ve inkişafını sağlamak maksadiyle, bu kanunun neşri tarihinden itibaren bir sene zarfında, Ticaret ve Ekonomi Bakanlığı tarafından (Türkiye Ticaret odaları, Sanayi odaları ve Ticaret borsaları birliği) kurulur.

İlk kuruluş şeklini tesbite Ticaret ve Ekonomi Bakanlığı yetkilidir.

Birliğin merkezi (Ankara) dır.

Birliğin görevleri

MADDE 34. — Birliğin görevleri şunlardır:

a) Oda ve borsaların münferiden haiz oldukları temsil haklarına halel gelmemek şartıyla oda ve borsaları ilgilendiren müşterek işlerde bunları temsil etmek,

b) Oda ve borsaların aralarında veya bunların kendi aralarında çıkacak meslekî ihtilâfları kesin olarak çözmek,

c) Muhasebe ve muamelât talimatnamelelerini tasdik etmek,

ç) Türkiyenin iktisadî durumu hakkında raporlar hazırlamak ve yönetim kurulu tarafından hazırlananları tetkik etmek,

d) Yabancı memleketlerdeki Ticaret odaları ve borsaları tarafından tanzim edilen raporları tetkik ve Türkiye'yi ilgilendiren kısımları derleyip neşretmek,

e) Milletlerarası Ticaret Odası Türkiye komitesini kurmak ve işlerini yürütmek,

f) Millî ve milletlerarası sergi ve panayirlara iştirak ve yabancı memleketler Ticaret ve Sanayi odalarının vekillik, mümessillik veya muhabirliğini kabul ve ifa etmek, millî ve milletlerarası meslekî teşekküllere üye olma veya

Hü.

meslekî toplantılara iştirak etmek,

h) Yabancı memleketlerdeki Türkiye veya Türk - Yabancı Ticaret ve Sanayi Odalarına, lüzumunda, her çeşit yardımlar yapmak,

i) Bu kanunla verilen sair görevleri yapmak.

Birliğin uzuvları

MADDE 34. — Birliğin uzuvları şunlardır :

- a) Genel Kurul,
- b) Yönetim Kurulu.

Genel kurul

MADDE 35. — Birlik Genel Kurulu, Oda ve Borsa Meclisleri arasından tüzükte yazılı esaslara göre üç yıl için seçilecek birer veya ikişer kişiden tereküp eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Genel Kurul, kendi üyeleri arasından bir Başkan ve bir Başkanvekili seçer.

Genel Kurul, en az yılda iki defa Ankara'da toplanmak zorundadır.

Genel kurulun görevleri

MADDE 36. —

- a) Yönetim Kurulunu seçmek,
- b) Oda ve Borsaları temsil edecek üyeleri seçmek,
- c) Muhasebe ve muamelât talimatnamelerini tasdik etmek,
- ç) Türkiye'nin iktisadi durumu hakkında Yönetim Kurulunca hazırlanacak raporları tasdik etmek,
- d) Milletlerarası Ticaret ve Sanayi Odaları kongrelerine iştirak edecek üyeleri seçmek,
- e) Yabancı memleketlerdeki Türkiye veya Türk - Yabancı Ticaret Odalarına yardım yapılmasına karar vermek,
- f) Oda veya Borsalara kayıtlı üyelerin % 50 sinin lâğiv hakkındaki taleplerinin Meclis-

Eko. K.

Birliğin uzuvları

MADDE 34. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurul

MADDE 35. — Birlik Genel Kurulu, oda ve borsa meclisleri arasından tüzükte yazılı esaslara göre üç yıl için seçilecek birer veya ikişer kişiden tereküp eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Genel Kurul, kendi üyeleri arasından bir başkan ve başkanvekili seçer.

Genel Kurul, en az yılda iki defa Ticaret Bakanının tâyin edeceği yerde toplanır.

Genel Kurulun görevleri

MADDE 36. —

- a) Yönetim Kurulunu seçmek,
- b) Oda ve borsaları temsil edecek üyeleri seçmek,
- c) Muhasebe ve muamelât talimatnamelerini tasdik etmek,
- ç) Türkiyenin iktisadi durumu hakkında yönetim kurulunca hazırlanacak raporları tasdik etmek,
- d) Yabancı memleketlerdeki Türkiye veya Türk - Yabancı Ticaret odalarına yardım yapılmasına karar vermek,
- e) Oda veya borsalara kayıtlı üyelerin % 50 sinin lâğiv hakkındaki taleplerinin meclislerce karara bağlanmaması halinde bu hususta karar almak.

Ti. K.

bu çeşit teşekküller kurmak, milletlerarası meslekî toplantılara iştirak etmek, ancak bu hususlarda Ticaret ve Ekonomi Bakanlığının muvafakati alınır.

h) Yabancı memleketlerdeki Türkiye veya Türk - Yabancı Ticaret ve Sanayi derneklerine lüzumunda, genel kurul kararıyla yardımlar yapabilmek,

i) Bu kanunla verilen sair görevleri yapmak ve ekonomi işlerinde Büyük Millet Meclisi Komisyonları ve Bakanlıklarca istenen malûmat ve mütalâaları vermek,

Birliğin uzuvları

MADDE 35. — Hükümetin 34 ncü maddesindeki teklifi aynen kabul edilmiştir.

Genel kurul

MADDE 36. — Birlik genel kurulu, odalar ve borsa meclisleri arasından tüzükte yazılı esaslara göre üç yıl için seçilecek birer veya ikişer kişiden teşekkül eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Genel kurul, kendi üyeleri arasından bir başkan ve bir başkanvekili seçer.

Genel kurul, en az yılda iki defa Ankara'da toplanmak zorundadır.

Genel kurulun görevleri

MADDE 37. —

a) Birlik yönetim kurulunu seçmek,

b) Hariçte, birliği temsil edecek üyeleri seçmek,

c) Muhasebe ve muamelât talimatnamesini tetkik ve tasdik etmek,

ç) Türkiyenin iktisadi durumu hakkında yönetim kurulunca hazırlanacak raporları tetkik ve tasdik etmek

d) Milletlerarası meslekî kongrelere katılacak üyeleri seçmek,

e) Yabancı memleketlerdeki Türkiye veya Türk - Yabancı Ticaret ve Sanayi derneklerine yardım hususunda karar vermek,

f) Odalar veya borsalarda kayıtlı üyelerin % 60 ının 31 nci maddedeki esaslara vere-

Hü.

lislerce karara bağlanamaması halinde bu hususta karar almak,

g) Genel Kâtiplik Yönetmeliğini tetkik ve tasdik etmek,

h) Birlik kararlarına riayet etmiyen Oda ve Borsaların lâğvı hakkında karar almak,

i) Odalar veya Borsalar arasında birlik ve beraberlik kurmak ve bunların tekâmül ve inkişafını sağlamak hususlarında lüzumlu görülecek tedbir ve kararları almak,

j) Borsalarca tesbit olunacak genel kaide ve hükümleri tetkik ve tasdik etmek,

k) Oda ve Borsaların bütçelerinin tiplerini ve bütçelerin tanzim usullerini tesbit etmek,

l) Birlik gider bütçesini tetkik ve tasdik etmek.

Yönetim Kurulu

MADDE 37. — Birlik Yönetim Kurulu, Birlik Genel Kurulunun, kendi üyeleri arasından bir yıl için seçeceği 9 kişiden teşekkül eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Birlik yönetim kurulu, kendi üyeleri arasından bir başkan ile bir başkan vekili seçer.

Süreleri biten yönetim kurulu üyeleri tekrar seçilebilirler.

Birlik yönetim kurulu, ihtiyaca göre başkanın çağırısıyla toplanır. En az üç ayda iki defa toplanmak zorundadır.

Yönetim kurulunun görevleri

Madde 38. — a) Oda ve borsalar arasında veya bunların kendi aralarında çıkacak ihtilâfları çözmek,

b) Muhasebe ve muamelâтта birlik ve beraberlik sağlamak üzere talimatnameler yapmak;

c) Türkiye'nin iktisadi durumu hakkında raporlar hazırlamak,

ç) Yabancı memleketlerdeki ticaret odaları ve borsalar raporlarından Türkiyeyi ilgilendirenleri yaymak;

d) Oda ve borsalarda teftişler yapmak ve

Ek. K.

f) Genel kâtiplik yönetmeliğini tetkik ve tasdik etmek,

g) Birlik kararlarına riayet etmiyen oda ve borsaların lâğvı hakkında karar almak,

h) Odalar veya borsalar arasında birlik ve beraberlik kurmak ve bunların tekâmül ve inkişafını sağlamak hususlarında lüzumlu görülecek tedbir ve kararları almak,

i) Borsalarca tesbit olunacak genel kaide ve hükümleri tetkik ve tasdik etmek,

j) Oda ve borsaların bütçelerinin tiplerini ve bütçelerin tanzim usullerini tesbit etmek,

k) Birlik gider bütçesini tetkik ve tasdik etmek.

Yönetim Kurulu

MADDE 37. — Birlik yönetim kurulu, birlik genel kurulunun, kendi üyeleri arasından bir yıl için seçeceği 9 kişiden teşekkül eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Birlik yönetim kurulu, kendi üyeleri arasından bir başkan ile bir başkanvekili seçer.

Süreleri biten yönetim kurulu üyeleri tekrar seçilebilirler.

Birlik yönetim kurulu, ihtiyaca göre başkanın çağırısıyla toplanır. en az üç ayda iki defa toplanır.

Yönetim Kurulunun görevleri

MADDE 38. —

a) Oda ve Borsalar arasında veya bunların kendi aralarında çıkacak ihtilâfları çözmek,

b) Muhasebe ve muamelâтта birlik ve beraberlik sağlamak üzere talimatnameler yapmak,

c) Türkiye'nin iktisadi durumu hakkında raporlar hazırlamak,

ç) Yabancı memleketlerdeki Ticaret Odaları ve Borsalar raporlarından Türkiye yi ilgilendirenleri yaymak,

d) Oda ve Borsalarda teftişler yapmak ve

Ti. K.

ceği lâğiv kararlarını tetkik ve kesin karara bağlamak,

h) Birlik kararlarına riayet etmeyen oda ve borsaların uzuvlarının fesli hakkında karar vermek ve birlik kararlarına riayet etmemekte ısrar eden oda ve borsaların lâğvı hakkında Bakanlığa teklifte bulunmak,

g) Genel kâtiplerin yönetmeliğini tetkik ve tasdik etmek,

i) Odalar veya borsalar arasında birlik ve beraberlik kurmak ve bunların tekâmül ve inkişafını sağlamak hususlarında lüzumlu görülecek tedbir ve kararları almak,

j) Borsalarca tesbit olunacak genel kaide ve hükümleri tetkik ve tasdik etmek,

k) Oda ve borsaların bütçelerinin tiplerini ve bütçelerin tanzim usullerini tesbit etmek,

l) Birlik gider bütçesini tetkik ve tasdik etmek,

Yönetim kurulu

MADDE 38. — Birlik yönetim kurulu, birlik genel kurulunun, kendi üyeleri arasından bir yıl için seçeceği 9 kişiden teşekkül eder.

Ayrıca aynı miktarda da yedek seçilir.

Birlik yönetim kurulu, kendi üyeleri arasından bir başkan ile bir başkanvekili ve bir muhasip üye seçer.

Süreleri biten yönetim kurulu üyeleri tekrar seçilebilirler.

Birlik yönetim kurulu en az üç ayda iki defa toplanır. İhtiyaca göre başkanın çağrısıyla her zaman toplanabilir.

Yönetim kurulunun görevleri

MADDE 39. —

a) Odalarla odalar, borsalarla borsalar, ve borsalarla odalar arasında çıkacak ihtilâfları çözmek,

b) Muhasebe ve muamelâta birlik ve beraberlik sağlamak üzere yönetmelikler hazırlamak ve genel kurula arz etmek,

c) Türkiye'nin iktisadi durumu hakkında rapor hazırlamak ve genel kurulun tasdikına sunmak,

ç) Yabancı memleketlerdeki Ticaret oda-

sonuçlarını Ticaret Bakanlığına bildirmek;

e) Ticaret Bakanlığının muvafakatini aldıktan sonra milletlerarası sergi ve panayırlara iştirak etmek;

f) Yabancı memleketlerdeki ticaret ve sanayi odalarının vekillik, mümessillik veya muhabirliğini kabul ve ifa etmek;

g) Millî ve milletlerarası meslekî teşekküllere üye olmak;

h) Meslekî teşekküller kurmak;

i) Milletlerarası meslekî toplantılara iştirak etmek;

j) Bütçe dâhilinde sarfiyat yapmak;

k) Borsaların teklifleri üzerine, borsaya dâhil maddelerle bunların en az miktarlarını tâyin ve borsaların buldukları yerde ilân etmek;

l) Borsaların teklifleri üzerine, borsa ajanlarının ücret nispetlerini tesbit etmek;

m) Borsalardaki alım ve satıma ait özel yönetmelikleri tetkik ve tasdik etmek;

n) Oda ve borsalara kayıtlı olanların derecelerini tesbit hakkındaki meclis kararına karşı yapacakları itirazları tetkik ve karara bağlamak

o) Oda ve borsaların, fonlarını bankaya muntazaman göndermelerini sağlamak;

p) Genel kâtiplik yönetmeliğini hazırlamak;

r) Birlik kararlarına riayet etmiyen oda ve borsaların lâğv edilmelerini genel kurula teklif etmek;

s) Bakanlıklarca istenilen malûmatı vermek;

t) Bir yıllık faaliyet hakkında Genel Kurula rapor vermek;

u) Yıllık gider bütçesini tesbit ve Genel Kurula sunmak.

Genel Kâtip

MADDE 39. — Birliğin; yönetim kurulunca tâyin edilen ve birliğin muamelâtını tedvirle görevli bir genel kâtibi ile lüzumu halinde bir veya iki genel kâtip yardımcısı bulunur.

Genel Kâtibin görevleri, birlik yönetim kurulunca hazırlanıp genel kurulca tasdik edilecek bir yönetmelikle tâyin olunur.

sonuçlarını Ticaret Bakanlığına bildirmek,

e) Ticaret Bakanlığının muvafakatini aldıktan sonra milletlerarası sergi ve panayırlara iştirak etmek,

f) Milletlerarası Ticaret ve Sanayi Odaları kongrelerine iştirak edecek üyeleri seçmek,

g) Bütçe dâhilinde sarfiyat yapmak,

h) Borsaların teklifleri üzerine Borsaya dâhil maddelerle bunların en az miktarlarını tâyin ve Borsaların buldukları yerde ilân etmek,

i) Borsaların teklifleri üzerine, Borsa Ajanlarının ücret nispetlerini tesbit etmek,

j) Borsalardaki alım ve satıma ait özel yönetmelikleri tetkik ve tasdik etmek,

k) Oda ve Borsalara kayıtlı olanların derecelerinin tesbiti hakkındaki Meclis kararına karşı yapacakları itirazları tetkik ve karara bağlamak,

l) Oda ve Borsaların, fonlarını Bankaya muntazaman göndermelerini sağlamak,

m) Genel Kâtiplik Yönetmeliğini hazırlamak,

n) Birlik kararlarına riayet etmiyen Oda ve Borsaların lâğv edilmelerini Genel Kurula teklif etmek,

o) Bakanlıklarca istenilen malûmatı vermek,

p) Bir yıllık faaliyet hakkında Genel Kurula rapor vermek,

r) Yıllık gider bütçesini tesbit ve Genel Kurula sunmak.

Genel Kâtip

MADDE 39. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ti. K.

ları ve borsaları tarafından yapılan neşriyatı takip etmek ve Türkiye'yi ilgilendirenlerden azayı haberdar edecek tedbirleri almak,

d) Milletlerarası sergi ve panayırlara iştirak, yabancı memleketlerdeki sanayi odalarının vekillik, mümessillik veya muhabirliğini kabul ve ifa etmek, millî ve milletlerarası meslekî teşekküllere üye olmak ve milletlerarası meslekî teşekküller kurmak, milletlerarası meslekî toplantılara katılacak üyeleri seçmek,

Ancak d maddesindeki hususlarda Ticaret ve Ekonomi Bakanlığının muvafakati alınır.

e) Bütçe dâhilinde sarfiyat yapmak,

f) Borsaların teklifleri üzerine, borsaya dâhil maddelerle bunların en az miktarlarını tâyin ve borsaların buldukları yerde ilân etmek,

g) Borsaların teklifleri üzerine, borsa ajanlarının ücret nispetlerini tesbit etmek,

h) Borsalardaki alım ve satıma ait özel yönetmelikleri tetkik ve tasdik etmek,

i) Oda ve borsaların fonlarını bankaya muntazaman göndermelerini sağlamak,

j) Genel kâtiplik yönetmeliğini hazırlamak ve genel kurula sunmak,

k) Birlik kararlarına riayet etmiyen odalar ve borsaların uzuvlarının feshi ve birlik kararlarına riayet etmemekte ısrar eden odalar ve borsaların lâğvını genel kurula bildirmek,

l) Bakanlıklarca istenen malûmatı vermek,

m) Bir yıllık faaliyet hakkında genel kurula rapor vermek,

n) Türkiye'de ticari ve iktisadi kongreler tertip etmek,

o) Yıllık gelir ve gider bütçesini tesbit ve genel kurula sunmak,

Genel kâtip

MADDE 40. — Hükümetin 39 ncu maddesindeki teklif aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Ekö. K.

Bölüm : VII

Disiplin cezaları, misil zamları ve para cezaları

Disiplin cezaları

MADDE 40. — Oda ve borsalar, üyeleri için, aşağıda yazılı disiplin cezalarını verebilirler.

a) İhtar,

Bölüm : VII

Disiplin cezaları, para zamları ve para cezaları

Disiplin cezaları

MADDE 40. — Oda ve Borsalar, üyeleri için aşağıda yazılı disiplin cezalarını verebilirler.

a) İhtar,

Ti. K.

Sarfıyat

MADDE 41. — Birlik bütçesinden sarfiyat başkan veya başkanvekili ile muhasip üye ve kâtabi umuminin müşterek imzalarıyla yapılır.

Birliğin temsil ve ilzamu

MADDE 42. — Birliği, yönetim kurulu başkanları veya başkanvekilleri veyahut tevkil edecekleri kimseler temsil ederler.

Yönetim kurulu başkanları veya başkanvekilleriyle muhasip üyenin müşterek imzaları birliği ilzam eder.

Sanayicilerin ayrı oda kurmaları

MADDE 43. — Sanayi Kanunu çerçevesine giren sanayi işletmelerinin toplu bulunduğu mıntakalarda, mevcut sanayicilerin % 60 ının müracaatı üzerine, Ticaret ve Ekonomi Bakanlığınca, sanayicilerin; ticaret odalarından ayrı olarak bu kanun esasları dâhilinde (sanayi odaları) kurmalarına izin verilir.

Sanayicilerin (Sanayi odalarına) kaydolması mecburiyeti

MADDE 44. — Sanayi odası kurulduktan sonra o mıntakadaki sanayiciler sanayi odalarına kaydolunmaya mecburdurlar.

Arzuları halinde ticaret odalarına da girmekte muhtardırlar.

Sanayi odalarının birlik kurabilecekleri

MADDE 45. — Sanayi odaları bu kanun esaslarına göre (sanayi odaları birliği) kurabilecekleri gibi (ticaret odaları birliği) ne de katılabilirler.

Bölüm : VII

Disiplin cezaları, para zamları ve para cezaları

Disiplin cezaları

MADDE 46. — Oda ve borsalar, üyeleri için, aşağıda yazılı disiplin cezalarını verebilirler :

a) İhtar,

Hü.

b) Tevbih,

c) Oda veya borsadan çıkarmak.

Oda veya borsadan çıkarma cezası on beş günden az ve bir yıldan çok olamaz.

İhtar ve tevbih cezaları yönetim kurulları; çıkarma cezası meclis tarafından verilir. İhtar ve tevbih cezalarına karşı idari ve cezai mercilere baş vurulamaz.

Oda veya borsa meclislerince verilen çıkarma cezası kararı, ilgiliye tebliğ olunur. İlgili on gün içinde mütalâasını yazı ile bildirebilir. Bu sürenin sonunda dosya karara balanmak üzere Ticaret Bakanlığına gönderilir. Bakanlığın kararı kesindir.

Çıkarma cezası, verildiği süreye munhasır olup bu süre içinde ticaret veya sanatın gerek doğrudan doğruya ve gerek vasıta ile icrasını yasak eder.

Çıkarma cezasına riayet etmiyerek, ticaret veya sanatını yapanlar hakkında ayrıca para cezası tatbik olunur.

Umumi hükümlere göre yapılan ceza takibatı, disiplin cezalarının verilmesine mâni değildir.

Birlik kararlarına riayet etmeyenler

MADDE 41. — Birliğin mevzuata uygun olarak aldığı kararlara riayet etmeyen oda ve borsalar, birlik kararı ve Ticaret Bakanlığının tasdikıyla lâğv ve tasfiye edilirler.

Misil zamları

MADDE 42. — Oda veya borsalara kaydolma mükellefiyetine tâbi olanlar, işlerine başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde bağlı oldukları oda veya borsaya kaydolmazlarsa veya oda veya borsaca re'sen yapılan kaydın ken-

Eko. K.

b) Tevbih,

c) Oda veya Borsadan çıkarmak,

Oda ve Borsadan çıkarma cezası onbeş günden az ve bir yıldan çok olamaz.

İhtar ve tevbih cezaları Yönetim Kurulları; çıkarma cezası Meclis tarafından verilir. İhtar ve tevbih cezalarına karşı idari ve kazaî mercilere baş vurulamaz.

Oda veya Borsa Meclislerince verilen çıkarma cezası kararı, ilgiliye tebliğ olunur. İlgili on gün içinde mütalâasını yazı ile bildirebilir. Bu sürenin sonunda dosya karara bağlanmak üzere Ticaret Bakanlığına gönderilir. Bakanlığın kararı kesindir.

Çıkarma cezası, verildiği süreye munhasır olup bu süre içinde ticaret ve sanatını gerek doğrudan doğruya ve gerek vasıta ile icrasını yasak eder.

Çıkarma cezasına riayet etmiyerek, ticaret veya sanatını yapanlar hakkında ayrıca para cezası tatbik olunur.

Umumi hükümlere göre yapılan ceza takibatı, disiplin cezalarının verilmesine mâni değildir.

Birlik kararlarına riayet etmeyenler

MADDE 41. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Para-zamları

MADDE 42. — Oda veya borsalara kaydolma mükellefiyetine tâbi olanlar, işlerine başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde bağlı oldukları oda veya borsaya kaydolunmazlarsa veya oda veya borsaca re'sen yapılan kaydın ken-

Ti. K.

- b) Tevbih,
c) Oda veya borsadan çıkarma,

İhtar ve tevbih cezaları yönetim kurulları; çıkarma cezası meclis tarafından verilir. İhtar ve tevbih cezalarına karşı idari ve kazai mercilere başvurulamaz.

Oda veya borsadan çıkarma cezası 15 günden az ve bir yıldan çok olamaz.

Oda veya borsa meclislerince verilen çıkarma cezası kararı ilgiliye tebliğ olunur. İlgili 15 gün içinde müdafaasını yazı ile bildirir. Meclis, kararında ısrar ettiği takdirde ilgili, bulunduğu mahallin ticaret dâvalarını görmekle vazifeli mahkemesine itiraz edebilir. Mahkemenin kararı katidir.

Şu kadar ki; muhakeme sonuna kadar çıkarmaya ait meclis kararı tatbik olunmaz.

Çıkarma cezası verildiği süreye munhasır olup bu süre içinde ticaret veya sanatın gerek doğrudan doğruya ve gerek vasıta ile ıcrasını yasak eder.

Bu yasağa riayet etmeyenler hakkında, kayıtlı bulunduğu odanın yazılı isteği ile, Türk Ceza Kanununun 307 nci maddesi uygulanır.

Birlik kararlarına riayet etmeyenler

MADDE 47. — Birliğin mevzuata uygun olarak aldığı kararlara riayet etmemekte ısrar eden oda ve borsaların lâğvı birlik yönetim kurulu tarafından genel kurula bildirilir.

Genel kurul lâğva karar verdiği takdirde keyfiyet Ekonomi ve Ticaret Bakanlığına bildirilir. Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının genel kurul kararına uyup uymamak hususunda takdir hakkı kesindir.

Takdirini lâğv hakkında kullandığı hallerde bakanlık odanın bulunduğu mahaldeki ticaret dâvalarına bakmakla vazifeli mahkeme nezdinde dâva açar.

Bu mahkemenin kararı kesindir.

Para zamları

MADDE 48. — Oda veya borsalara kaydolma mükelefiyetine tâbi olanlar, işlerine başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde bağlı oldukları oda veya borsaya kaydolmazlarsa veya oda veya borsaca re'sen yapılan kaydın kendi-

Hü.

dilerine tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde kayıt ücretlerini tediye etmezlerse veya yıllık aidatı Mart sonuna kadar ödemezlerse, vermeye mecbur oldukları aidat iki misil olarak tahsil olunur. Vaktinde ödememek, makbul bir özre dayandığı takdirde zammın alınmamasına yönetim kurulu karar verebilir.

Borsaya dâhil maddelerin, borsanın faaliyet bölgesi içinde, borsa yerinin dışında satılması veya borsa yerinin dışında satılmasına müsaade olunan maddelerin satışlarının gününde tescil ettirilmemesi hallerinde yapılan muamelelere ait borsa ücreti, satıcı veya alıcıdan iki misil olarak tahsil olunur.

Borsa ajanı olarak kayıtlı olmadıkları halde borsaya dâhil maddeler üzerine aracılık edenlerden yaptıkları muamelelere ait borsa ücreti beş misil olarak tahsil olunur.

Borsa bu parayı aracıdan, satıcıdan veya alıcıdan tahsil etmekte serbestir.

Para cezaları

MADDE 43. — Yönetim kurulları, oda veya borsalara mevzuata uygun olarak alınan kararlara riayet etmeyenlere veya Ticaret Kanununa göre tescil ve ilâm gereken değişiklikleri bildirmeyenlere 25 liradan 200 liraya kadar ve tekerrürü halinde 200 liradan 1 000 liraya kadar para cezası verirler.

100 liraya kadar olan para cezaları kesindir. Bu miktardan yukarı olan para cezalarına karşı, kararın tebliği tarihinden itibaren 15 gün içinde ilgili oda ve borsanın bulunduğu yerdeki Ticaret Mahkemesine itiraz olunabilir. Mahkeme kararı kesindir.

Tahsilât

MADDE 44. — Kayıt ücreti, yıllık aidat, misil zamları ve para cezalarının tahsilleri hakkında oda ve borsa yönetim kurullarınca alınacak kararlar ilâm hükmünde olup İcra Dairelerince yerine getirilir.

Eko. K.

dilerine tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde kayıt ücretlerini tediye etmezlerse veya yıllık aidatı Mart sonuna kadar ödemezlerse, vermeye mecbur oldukları aidat iki misli olarak tahsil olunur. Vaktinde Ödenmemek, makbul bir özre dayandığı takdirde zammın alınmamasına yönetim kurulu karar verebilir.

Borsaya dâhil maddelerin, borsanın faaliyet bölgesi içinde borsa yerinin dışında satılması veya borsa yerinin dışında satılmasına müsaade olunan maddelerin satışlarının gününde tescil ettirilmemesi hallerinde yapılan muamelelere ait borsa ücreti, satıcı veya alıcıdan iki misil olarak tahsil olunur.

Borsa ajanı olarak kayıtlı olmadıkları halde borsaya dâhil maddeler üzerine aracılık edenlerden yaptıkları muamelelere ait borsa ücreti beş misil olarak tahsil olunur.

Para cezaları

MADDE 43. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Tahsilât

MADDE 44. — Kayıt ücreti, yıllık aidat, para zamları ve cezalarının tahsilleri hakkında oda ve borsa yönetim kurullarınca alınacak kararlar ilâm hükmünde olup icra dairelerince yerine getirilir.

Ti. K.

lerine tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde kayıt ücretlerini tediye etmezlerse veya yıllık aidatı Mart sonuna kadar ödemezlerse, vermeye mecbur oldukları aidat iki misli olarak tahsil olunur. Vaktinde ödememek, mukabil bir özre dayandığı takdirde zammın alınmamasına yönetim kurulu karar verebilir.

Borsaya dâhil maddelerden, borsaların faaliyet bölgesi içinde ve borsa yerinin dışında satılmasına müsaade olunan maddelerin satışlarının tâyin olunan gününde tescil ettirilmemesi hallerinde yapılan muamelelere ait borsa ücreti, teamüle uyularak, satıcı veya alıcıdan iki misli olarak tahsil olunur.

Ancak mazeret halleri borsa meclisinin takdirine bırakılır, bu takdir kesindir.

Borsa ajanı olarak kayıtlı olmadıkları halde borsaya dâhil maddeler üzerine aracılık edenlerden yaptıkları muamelelere ait borsa ücreti beş misli olarak tahsil olunur.

Para cezaları

MADDE 49. — Hükümetin 43 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tahsilât

MADDE 50. — Kayıt ücreti, yıllık aidat ve bunların zamlarıyla para cezalarının tahsilleri hakkında oda ve borsa yönetim kurullarınca alınacak kararlar ilâm hükmünde olup İcra Dairelerince yerine getirilir.

Hü.

Bölüm : VIII

Yurt içindeki yabancı ve yurt dışındaki Türk
Ticaret Odaları

Yurt içindeki yabancı odalar

MADDE 45. — Yurt içinde, «Yabancı» veya «Türk - Yabancı» Ticaret ve Sanayi Odası kurulması için Ticaret Bakanlığından izin alınması şarttır.

Bu iznin verilebilmesi için :

- a) Mütakabiliyet esasının mevcut olması ;
- b) Odanın, Türkiye ile ilgili yabancı memleket arasındaki ticaret münasebetlerinin, iki memleket müşterek menfaatlerine uygun surette gelişmesine çalışmayı gaye edinmiş ve bu hususun sözleşmelerinde gösterilmiş olması, lâzımdır.

Ticaret Bakanlığı :

- a) Mütakabiliyetin sona ermesi,
 - b) Odanın, gayesinden uzaklaşması veya buna aykırı olarak çalışması,
 - c) Ana sözleşme hükümlerinin ihlâl edilmesi,
- hallerinde izni geri alabilir.

Yurt dışındaki Türk odaları

MADDE 46. — Yurt dışında mahallî mevzuata göre, «Türk» veyahut «Türk - Yabancı» unvanıyla kurulan Ticaret ve Sanayi Odalarının Ticaret Bakanlığınca tanınabilmesi için :

- a) Odanın Türkiye ile o memleket arasındaki ticaret münasebetlerinin, iki memleket müşterek menfaatlerinin uygun surette gelişmesine çalışmayı gaye edinmiş ve bu hususun ana sözleşmesinde gösterilmiş olması,
- b) Odanın bulunduğu yerdeki, Türkiye Elçiliđiyle Ticaret Müşavir veya Ataşelerinin veya bu vazifeyi gören memurların, bu odalara fahrî âza sayılması ve bu hususun ana sözleşmelerinde gösterilmiş olması, lâzımdır.

Yukarda yazılı şartların kısmen veya tamamen ortadan kalkması veya odanın gayesinden uzaklaşması halinde, bu odalar hakkında verilmiş olan tanıma kararı kaldırılır ve bu teşekkülün bulunduğu yerde faaliyetinin tatil ettiril-

Eko. K.

Bölüm : VIII

Yurt içindeki yabancı ve yurt dışındaki
Türk ticaret odaları

Yurt içindeki yabancı odalar

MADDE 45. — Yurt içinde, « yabancı » veya « Türk - yabancı » ticaret ve sanayi odası kurulması için Ticaret Bakanlığından izin alınması şarttır.

Bu iznin verilebilmesi için :

- a) Mütakabiliyet esasının mevcut olması ;
- b) Odanın, Türkiye ile ilgili yabancı memleket arasındaki ticaret münasebetlerinin, iki memleket müşterek menfaatlerine uygun surette gelişmesine çalışmayı gaye edinmiş ve bu hususun tüzüklerinde gösterilmiş olması ;

Lâzımdır.

Ticaret Bakanlığı :

- a) Mütakabiliyetin sona ermesi ;
- b) Odanın, gayesinden uzaklaşması veya buna aykırı olarak çalışması ;
- c) Ana sözleşme hükümlerinin ihlâl edilmesi ;

Hallerinde izni geri alabilir.

Yurt dışındaki Türk Odaları

MADDE 46. — Yurt dışında mahallî mevzuata göre, « Türk » veyahut « Türk - Yabancı » unvanıyla kurulan Ticaret ve Sanayi Odalarının Ticaret Bakanlığınca tanınabilmesi için :

- a) Odanın, Türkiye ile o memleket arasındaki ticaret münasebetlerinin, iki memleket müşterek menfaatlerinin uygun surette gelişmesine çalışmayı gaye edinmiş ve bu hususun tüzüklerinde gösterilmiş olması,
- b) Odanın bulunduğu yerdeki, Türkiye Elçiliđiyle Ticaret Müşavir veya Ataşelerinin veya bu vazifeyi gören memurların, bu Odalara fahrî âza sayılması ve bu hususun tüzüklerinde gösterilmiş olması, lâzımdır.

Yukarda yazılı şartların kısmen veya tamamen ortadan kalkması veya Odanın gayesinden uzaklaşması halinde, bu Odalar hakkında verilmiş olan tanıma kararı kaldırılır ve bu teşekkülün bulunduğu yerde faaliyetinin tatil ettirilmesi

Ti. K.

Bölüm : VIII

Yabancı veya Türk - Yabancı Ticaret ve Sanayi
Dernekleri

MADDE 51. — Türkiye ile aralarında ikamet ve adli salâhiyet sözleşmeleri akdedilmiş bulunan yabancı bir Devletin uyruğunda olup Türkiye'de yerleşmiş bulunan ticaret ve sanayi erbabının gerek kendi aralarında ve gerek Türk uyruğundaki ticaret ve sanayi erbabıyla karışık olarak kuracakları Ticaret ve Sanayi dernekleri 3512 sayılı Cemiyetler Kanununun 10 ncu maddesinde zikrolunan esaslar dairesinde teşekkül eder ve o kanunun hükümleri dâhilinde faaliyette bulunurlar.

Hü.

mesi için Hükümetçe gerekli teşebbüsler yapılabilir.

Bölüm : IX

Çeşitli hükümler

Teftiş ve murakabe

MADDE 47. — Ticaret ve Sanayi odalarıyla Ticaret borsaları ve Türkiye Ticaret ve Sanayi odaları ve Ticaret borsaları birliği ve yurt içindeki yabancı veya Türk - Yabancı Ticaret ve Sanayi odaları Ticaret Bakanlığının teftiş ve murakabesine tâbidir.

Uzuvlar ve memurlar hakkında takibat

MADDE 48. — Odalar, borsalar ve birliğin uzuvlarına dâhil olanlarla memur ve hizmetlilerinden, bu teşekküllerin paralarıyla para hükmündeki evrak, senet vesair malları aleyhine, bilânço, zabıtname rapor ve diğer her çeşit evrak ve defterleri ve vesikaları üzerinde suç işleyenler hakkında, bu suçlardan ötürü, Devlet memurları hakkındaki ceza uygulanır.

Daire ve müesseselerden istenecek bilgiler

MADDE 49. — Resmî daire ve müesseseler ve Devlet Ekonomi Kurumlarıyla diğer teşekkül ve müesseseler, oda ve borsalarla birlik tarafından görevlerinin ifası maksadiyle, istenecek bilgileri vermekle mükelleftirler.

İflâs ve konkordato kararları

MADDE 50. — İflâs ve konkordato kararları İcra ve İflâs Kanununun 166 ncı ve 300 ncü maddelerine göre mahallî ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarına bildirilir.

Odalar, iflâs kararlarını birliğe bildirmek zorundadırlar.

Eko. K.

için hükümetçe gerekli teşebbüsler yapılabilir.

Bölüm : IX

Çeşitli hükümler

Teftiş ve murakabe

MADDE 47. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Uzuvlar ve memurlar hakkında takibat

MADDE 48. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Daire ve müesseselerden istenecek bilgiler

MADDE 49. — Resmî Daire ve Müesseseler ve Devlet Ekonomi Kurumlarıyla diğer teşekkül ve müesseseler, Oda ve Borsalarla Birlik tarafından meslekî sırta taallük etmemek üzere, istenecek bilgileri vermekle mükelleftirler.

İflâs ve konkordato kararları

MADDE 50. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ti. K.

Bölüm: IX**Çeşitli hükümler***Teftiş ve murakabe*

MADDE 52. — Ticaret odaları ile sanayi odaları ve ticaret borsaları ve Türkiye ticaret odaları ve borsaları, sanayi odaları birlikleri Ticaret ve Ekonomi Bakanlığı tarafından teftiş ve murakabe olunur. Yurt içindeki yabancı veya Türk - yabancı ticaret ve sanayi dernekleri yalnız ticari, iktisadi faaliyetleri bakımından Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının teftiş ve murakabesine tâbidir.

Uzuvlar ve memurlar hakkında takibat

MADDE 53. — Hükümetin 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Daire ve müesseselerden istenecek bilgiler

MADDE 54. — Oda ve borsalarla birlikler tarafından görevlerinin ifası maksadiyle istenecek bilgileri daire ve müessesenin sırlarına taallük etmemek şartıyla, resmî daire ve müesseseler ve Devlet Ekonomi Kurumları ve diğer resmî teşekküller vermekle mükelleftirler.

Iflâs ve konkordato ve kararlar

MADDE 55. — Hükümetin 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Muhabir ve fahri üyeler

MADDE 51. — Oda ve borsalar memleket içinde ve dışında kendileri için faydalı çalışmalar yapabilecek kimse ve müesseseleri, muhabir üye veya fahri üye olarak seçebilirler.

Muhabir veya fahri üyeler, oda ve borsa meclisi görüşmelerine istişari rey ile iştirak edebilirler.

İç yönetmelikler

MADDE 52. — Her oda veya borsa yönetim kurulunca, oda veya borsanın iç teşkilâtını, iş bölümünü ve işlerin yürütülmesi suretini gösterir ve meclislerce tasdikli bir iç yönetmelik yapılır. Bu yönetmelikte işlerin yürütülmesine ait imza yetkileri de gösterilir.

Memur ve müstahdemlerin tâyinleri

MADDE 53. — Oda ve borsa memur ve müstahdemlerinin tâyin, terfi, nakil, işten çıkarma muameleleri ve hastalık, ihtiyarlık, emeklilik ve ölüm sigortalarının yapılması şekli, birliğin mütalâası alınmak kaydıyle, tüzükte gösterilir.

Baremden istisna

MADDE 54. — Bu kanuna tâbi odalar ve borsalarla birlik 3659 sayılı Kanuna tâbi değildirler.

Ticaret sicilli işleri

MADDE 55. — Ticaret ve sanayi odası bulunmayan yerlerde, Ticaret Kanununun tatbik sureti hakkındaki 866 sayılı Kanunun geçici maddesinin derpiş ettiği ticaret sicilli muamelelâtı mahallî belediyelerce yapılır.

Eko. K.

Muhabir ve fahri üyeler

MADDE 51. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

İç Yönetmelikler

MADDE 52. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Memur ve müstahdemlerin tâyinleri

MADDE 53. — Oda, Borsa ve Birlik memur ve müstahdemlerinin tâyin, terfi, nakil, işten çıkarma muameleleri ve hastalık, ihtiyarlık, emeklilik ve ölüm sigortalarının yapılması şekli, Birliğin mütalâası alınmak kaydıyle, tüzükte gösterilir.

Baremden istisna

MADDE 54. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ticaret sicilli işleri

MADDE 55. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ti. K.

Muhabir ve fahri üyeler

MADDE 56. — Oda ve borsalar yönetim kurulları memleket içinde ticaret odası teşekkül etmiyen yerlerde ve memleket dışında kendileri için faydalı çalışmalar yapabilecek kimse ve müesseseleri muhabir üye veya fahri üye olarak seçebilirler.

İç yönetmelikler

MADDE 57. — Hükümetin 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Memur ve müstahdemlerin tâyinleri

MADDE 58. — Oda ve borsa memur ve müstahdemlerinin tâyin, terfi, nakil, işten çıkarma muameleleri ve hastalık, ihtiyarlık, emeklilik ve ölüm sigortalarının yapılması şekli, birliğin mütalâası alınmak kaydıyle Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca yapılacak tüzükte gösterilir. Oda ve borsaların, memur ve müstahdemleri Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına katılabilirler. Bu takdirde memur veya müstahdem ödiyeceği % 5 ten başka maaş veya ücretin % 5 i nispetindeki prim odalar ve borsalar tarafından ödenir.

Baremden istisna

MADDE 59. —

Ticaret sicili işleri

MADDE 60. — Hükümetin 55 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Sanayi odaları

MADDE 56. — Ekonomi Bakanlığının hususi kanununa istinaden «Sanayi odası» kurduğu yerlerde sanayicilere ait işler bu odalarca görülür.

Bölüm : X

Son hükümler

Kaldırılan mevzuat

MADDE 57. — 655 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları Kanunu ile eki ve tüzüğü, 3.IV.1302 tarihli Umum Borsalar nizamnamesi ve 4355 sayılı Kanun ile tüzüğünün ticaret ve sanayi odalarına ve ticaret borsalarına ait hükümleri kaldırılmıştır.

Tüzük

MADDE 58. — Ticaret Bakanlığınca yayım tarihinden itibaren üç ay içinde bu kanunun tatbik suretini gösterir bir tüzük hazırlanır.

Mevcut oda ve borsaların intibakı

GEÇİCİ MADDE 1. — Ankara, İstanbul ve İzmir Ticaret ve Sanayi Odalarıyla Ticaret Borsaları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay, diğer oda ve borsalar bir yıl içinde seçimlerini yenilemek suretiyle bu kanuna göre teşkilatlanmak zorundadırlar.

Yabancı odaların intibakı

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun neşrin-den evvel teşekkül etmiş olan «Yabancı» veya «Türk - Yabancı» ticaret ve sanayi odaları durumlarını bir yıl içinde bu kanun hükümlerine uydurmaya mecburdurlar.

Eko. K.

Sanayi Odaları

MADDE 56. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Bölüm : X

Son hükümler

Kaldırılan mevzuat

MADDE 57. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Tüzük

MADDE 58. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Mevcut oda ve borsaların intibakı

GEÇİCİ MADDE 1. — Ankara, İstanbul ve İzmir Ticaret ve Sanayi Odalarıyla Ticaret Borsaları bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay, diğer oda ve borsalar bir yıl içinde seçimlerini yenilemek suretiyle bu kanuna göre teşkilatlanmak zorundadırlar.

Yabancı odaların intibakı

GEÇİCİ MADDE 2. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ti. K.

Aidatta zamanasımı

MADDE 61. — Odalar ve borsalara kaydolmadığı anlaşılan tacir, sanayici, borsaçı için, içinde bulunulan yıl hariç olmak üzere, geçmiş üç yıldan evvelki yıllar için aidat tahakkuk ettirilemez.

Tahakkuk senesini takip eden yılın başından itibaren 5 sene zarfında tahsil edilemiyen aidat ve munzam aidat zamanasımına uğrar.

Bölüm: X

Son hükümler

Kaldırılan mevzuat

MADDE 62. — Hükümetin 57 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tüzük

MADDE 63. — Hükümetin 58 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mevcut oda ve borsaların intibakı

GEÇİCİ MADDE 1. — Hükümetin geçici birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Halen mevcut yabancı ve Türk - Yabancı Ticaret Odaları cemiyetlerinin durumu

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yayımı tarihinde mevcut olan yabancı veya Türk - Yabancı Ticaret Odası cemiyetleri yayım tarihinden itibaren bir yıl içinde kendilerini bu kanunun 50 nci maddesi hükmüne uydurmaya mecburdurlar.

Bu müddet zarfında durumlarını uydurmayanlar tasfiye edilirler.

Hâ.

Fon ve yedekler

GEÇİCİ MADDE 3. — Ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarının ticaret ve sanayi odaları nizamnamesinin değişik 125 nci ve 4355 sayılı Kanununun 22 nci maddesine göre ayırdıkları paralar, bu kanuna göre ayrılacak fonlar gibi muamele görür.

MADDE 59. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 60. — Bu kanunu Adalet, İçişleri, Ekonomi ve Ticaret Bakanları yürütür.

| | |
|-----------------------|------------------------|
| Başbakan | Devlet Bakanı |
| <i>H. Saka</i> | Başh. Yardımcısı |
| Adalet Bakanı | <i>Barutçu</i> |
| <i>F. Sirmen</i> | Millî Savunma Bakanı |
| İçişleri Bakanı | <i>H. Çakır</i> |
| <i>M. H. Göle</i> | Dışişleri Bakan V. |
| Maliye Bakanı | <i>T. B. Balta</i> |
| <i>Ş. Adalan</i> | Millî Eğitim Bakanı |
| Bayındırlık Bakanı | <i>T. Banguoğlu</i> |
| <i>N. Erim</i> | Ekonomi Bakanı |
| Sa. ve So. Y. Bakanı | <i>C. Ekin</i> |
| <i>Dr. K. Bayizit</i> | Gümrük ve Tekel Bakanı |
| Tarım Bakanı | <i>E. Erişirgil</i> |
| <i>C. Oral</i> | Ulaştırma Bakanı |
| Ticaret Bakanı | <i>Güleğ</i> |
| <i>C. S. Barlas</i> | Çalışma Bakanı |
| | <i>T. B. Balta</i> |

Eko. K.

İntibak etmiyen oda ve borsalar

GEÇİCİ MADDE 3. — Süresi içinde bu kanuna intibak etmiyen ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsaları ve yabancı veya Türk - yabancı ticaret ve sanayi odaları infisah etmiş sayılırlar.

Fon ve yedekler

GEÇİCİ MADDE 4. — Ticaret ve sanayi odalarıyla ticaret borsalarının Ticaret ve Sanayi Odaları Nizamnamesinin değişik 125 nci ve 4355 sayılı Kanununun 22 nci maddesine göre ayırdıkları paralar, bu kanuna göre ayrılacak fonlar gibi muamele görür.

MADDE 59. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 60. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Ti. K.

Fon ve yedekler

GEÇİCİ MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Millî Korunma Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olan sanayi birlikleri bu kanunun neşri tarihinden itibaren bir ay içinde tasfiye olunurlar.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun yayımı tarihinden Gelir Vergisi esasına göre vergi tahsil edileceği yıla kadar geçen zaman zarfında, aidat ve munzam aidat Kazanç Vergisi esaslarına göre tahkkuk ettirilir.

MADDE 64. — Hükümetin 59 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 65. — Hükümetin 60 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.